

DOLENJSKI GOZDAR

glasilo delavcev
gozdnega gospodarstva
novo mesto

LETNIK XXV

NOVO MESTO, MAREC 1988

ŠTEVILKA 2

Tozd Gozdarstvo Straža je dobil Jesenkovo priznanje

Razglasitev letošnjih dobitnikov Jesenkovih priznanj je bila na univerzi Edvarda Kardelja 14. marca. Med dobitniki tega visokega priznanja, ki ga biotehniška fakulteta podeljuje v spomin na znamenitega slovenskega

biologa, profesorja Frana Jesenka, je bila letos tudi temeljna organizacija združenega dela Gozdarstvo Straža, ki ji je bilo priznanje predano z naslednjo utemeljitvijo:

»JESENKOVO PRIZNANJE po-

delujemo temeljni organizaciji Straža pri Gozdnem gospodarstvu Novo mesto za praktično uveljavitev sonaravnega gospodarjenja z gozdovi, za uspešno sodelovanje na pedagoško-raziskovalnem polju z gozdarstvom na biotehniški fakulteti, za dosežke in za mednarodno afirmacijo njenega in s tem tudi slovenskega gozdarstva.

Tozd Gozdarstvo Straža spada k Gozdnemu gospodarstvu Novo mesto. »Gozdna« Straža gospodari s 4700 ha družbenih gozdov na severnih pobočjih Roga in v kolinskih gozdovih na obeh straneh zgornjega porečja Krke. Ti gozdovi so bili močno izsekani v letih 1930—1940. Danes pa predstavlja straški gozd na tovrstnih rastiščih evropski biser in vzor sonaravno gospodarjenega gozda.

»Gozdna« v Straži je posvečala vse štiri desetletja organsko skrb za vsestransko izboljševanje gozdov. V zadnjih 25 do 30 letih pa so njeni gozdarji razvili praktično nego gozda na zavidljivo raven. Danes znaša koeficient negovanosti straških gozdov nad 0,70, kar je za trenutno naravo straškega gozda (mnogo mladih gozdov) velik uspeh stroke.

»Gozdna« Straža vzorno sodeluje z gozdarstvom biotehniške fakultete že

četrt stoletja pri pedagoškem, raziskovalnem in pri svetovalnem delu. Vsakletni pouk za slušatelje višjih letnikov, raziskovalno delo v pragozdu, raziskovalno delo na področju nege gozdov so le nekatere oblike sodelovanja. Kot posebnost je omeniti številne skupne prireditve fakultete in straških gozdarjev, kot so seminarji, delavnice, strokovni in znanstveni ogledi številnih domačih in tujih strokovnjakov iz vsega razvitega sveta. Straža si je prav po tej poti pridobila mednarodni sloves.

Bistvo vseh naporov in ugleda Straže je v njenem uspešnem sonaravnem ravnanju z gozdom, kar predstavlja neprecenljivo vrednost v času splošne ekološke krize. Največja zasluga za uspeh gre dipl. inž. Jerneju Piškurju (kot vodji) in njegovim zagnanim sodelavcem, kot so Karel Turk, Franc Čibej in drugi.«

Priznanje je izročil dekan biotehniške fakultete prof. dr. Marjan Kotar vodji tozda iz Straže dipl. inž. Jerneju Piškurju.

Ob lepem priznanju čestitamo vsem delavcem tozda iz Straže!

Letos so Jesenkovo priznanje dobili še:

Kmetijski kombinat Vipava, inštitut za biologijo Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani, dr. Vladimir Gregorovič, dipl. vet., redni profesor, temeljna enota Klet, temeljne organizacije združenega dela Radgonske gorice v Gornji Radgoni.

FAKULTETNI SVET

BIOTEHNIŠKE FAKULTETE UNIVERZE EDVARDA KARDELJA V LJUBLJANI

JE NA PREDLOG STROKOVNE KOMISIJE

PODELIL

DELOVNEMU KOLEKTIVU

TEMELJNE ORGANIZACIJE GOZDARSTVO STRAŽA
PRI GOZDNEM GOSPODARSTVU NOVO MESTO

- ZA PRAKTIČNO UVELJAVITEV SONARAVNEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI
- ZA USPEŠNO SODELOVANJE NA PEDAGOSKO-RAZISKOVALNEM POLJU GOZDARSTVA NA BIOTEHNIŠKI FAKULTETI
- ZA DOSEŽKE IN ZA MEDNARODNO AFIRMACIJO NJENEGA IN S TEM SLOVENSKEGA GOZDARSTVA

JESENKOVO PRIZNANJE

TER MU V DOKAZ SPOŠTOVANJA IZROČA ČASTNO DIPLOMO

V LJUBLJANI
DNE STIRINAJSTEGA MARCA TISOCEDEVETSTOOSMINOSEMDESET

PREDSEDNIK FAKULTETNEGA SVETA
Slavko Glinšek, dipl. ing. agr.

DEKAN BIOTEHNIŠKE FAKULTETE
prof. dr. Marjan Kotar

Razmišljanje o boljšem gospodarjenju v 1988. letu

Predlog izhodišč za sestavo letnih načrtov tozdov
in tokov za 1988. leto.

V petek, 26. februarja, smo predložili službi družbenega knjigovodstva vseh 12 zaključnih računov, ki smo jih dva dni prej potrdili po najširši razpravi. Toda zaključni računi ne bi imeli pravega smisla, če ne bi ob izkazovanju lanskoletnih rezultatov poslovanja razmišljali tudi o tem, kako gospodariti letos, da bomo še uspešnejši. Z drugimi besedami povedano, opredeljevali smo se o prvem planskem dokumentu »Izhodišča za sestavo letnih načrtov tozdov in tokov za 1988. leto«. O njem se mora

izreči tudi centralni delavski svet. Tako bomo prišli do smernic, ki jih bomo morali upoštevati pri izdelavi podrobnejših načrtov poslovanja posameznih tozdov in tokov.

V nadaljevanju tega prispevka bomo predstavili v grobem vsa štiri poglavja te planske listine:

- razčlenitev poslovanja tekočega obdobja,
 - možnosti poslovanja v prihodnjem obdobju,
 - predlogi možnih rešitev in
- (Nadaljevanje na naslednji strani)

— preverjanje posledic posameznih rešitev.

POVZETEK RAZČLENITVE TEKOČEGA POSLOVANJA

Iz zaključnega računa je razviden naslednji ostanek čistega dohodka, ki predstavlja uspeh GG (v starih milijardah dinarjev — SM): 16 SM rezervnega sklada, 20 SM sklada skupne porabe in 16 SM poslovnega sklada. Slednjemu skladu bi lahko rekli kar sklad za pomoč nerazvitim, s katerimi moramo združiti prav vseh 16 SM.

Razčlenitev dobička nam torej pove, da za razširjeno reprodukcijo, še manj pa za osebne dohodke iz minulega dela, ne ostane ničesar. Dovolj sredstev imamo le za pokrivanje enostavne reprodukcije, saj znašata amortizacija in revalorizacija zalog toliko kot letni načrt investicij za namoštitev, okoli 120 SM.

S takšnim izidom poslovanja bi bili lahko še kar zadovoljni, če bi ga dosegli pri načrtovanem obsegu sečnje, odkupa in gojenja gozdov. Prodaja gozdnih lesnih sortimentov iz družbenih gozdov je znatno prekoračena, odkup lesa, predvsem odkup na panju, ki prinaša tokom izgubo, je za enako količino manjši, in opravili smo nekoliko manj gozdnogojitvenih del. Posledica takšne preokračitve proizvodnega načrta je vsekakor boljši finančni izid v preteklem obdobju. Le-tega pa, na žalost, ni nikjer, ker ga je izničila strahotno visoka inflacija. Prodajne cene gozdnih lesnih sortimentov so porasle v 1987. letu v povprečju samo za 99 odstotkov.

MOŽNOSTI POSLOVANJA V PRIHODNJEM OBDOBJU

Prodajne cene gozdnih lesnih sortimentov so že dve leti po vrsti rasle dosti počasneje, kot so se dvigovale cene drugih proizvodov in storitev. Takšne razmere na trgu se bodo za gozdarsko dejavnost še nadaljevale. Začelo se je zmanjševati povpraševanje po hlodovini iglavcev, kar pomeni, da ne bomo mogli dvigovati cen niti ob sprostitvi le-teh.

Letos bodo razmere za povečanje uspešnosti poslovanja težje od lanskimi tudi zaradi drugačne proizvodnje in prodaje. Ker se moramo držati 10-letnega območnega gozdnogospodarskega načrta, načrtujemo 17.570 m³ manj v družbenih gozdovih in 7.350 m³ več v zasebnih gozdovih. Struktura proizvodnje bo v družbenih gozdovih enaka, v zasebnih pa slabša. Obseg gozdnogojitvenih del bo enak lanskemu, čeprav bi ga radi zaradi nižjega dotoka denarja za enostavno gozdnobiološko reprodukcijo zmanjšali za 30 odstotkov.

Na letošnje poslovanje bo vplivala nova poplava predpisov. Ponovno nas čaka zamrznitev osebnih dohodkov.

PREDLOG MOŽNIH REŠITEV

Na podlagi lanskega uspeha poslovanja in letošnje načrtovane proizvodnje lahko dosežemo še skromnejšo uspešnost poslovanja in le minimalno stopnjo donosnosti poslovnih sredstev. Nič posebnega ne bi bilo, če bi prvokrat poslovali z nekaj stariji milijardami izgube. Takšen izid bi pri načrtovanju razvoja pomenil samo predah, dokler se ne bi pokazale posledice predvidenih možnih rešitev v prihodnjih letih.

Ob načrtih sečnje, odkupa in gojenja moramo posvetiti še nekaj več **truda in strokovnega znanja naslednjim poslovnim področjem, kjer so velike rezerve: prvič zaposlenosti, drugič organiziranosti, tretjič izkoriščenosti opreme, četrtič materialnim stroškom in petič sistemu nagrajevanja.**

Glede zaposlenosti je razumljivo, da pri omenjenem, skoraj enakem obsegu proizvodnje lahko povečujemo proizvodnost zgolj z zmanjševanjem števila zaposlenih.

Kar zadeva organiziranost, imamo 39. člen zakona o gozdovih, ki predpisuje organiziranje gozdnogospodarskih temeljnih organizacij na podlagi

natančneje razčlenjenih meril. Slednja so že opredeljena v družbenem dogovoru. Ko smo o njih razpravljali, smo ugotovili, da samo ena temeljna organizacija predstavlja delovno celoto, vse ostale so znatno premajhne.

Pri opremljenosti smo izdelali vrsto analiz, iz katerih je razvidna velika razlika med možnim in opravljenim številom obratovalnih ur.

Glede materialnih stroškov moramo bolj dojeti resnico, da dinar na dinar ogromno pomeni, če le-ti dosežajo kar polovico celotnega prihodka. Za lansko leto znašajo materialni stroški 749 SM in če jih znižamo samo za 1 odstotek, privarčujemo kar 7,5 SM. Največje rezerve so pri prevozi na delo, pri vzdrževanju cest in izgradnji vlak, pri ravnanju s kamioni in vzdrževanju drugih strojev. Obratovno knjigovodstvo, ki spremlja vse stroške ne samo po posameznih vrstah, ampak tudi po strokovnih mestih in strokovnih nosilcih, že dlje časa opozarja, da na omenjenih področjih dejavnosti stroški najbolj naraščajo. Najdražja so popravila in rezervni deli.

Kar zadeva sistema nagrajevanja, velja tudi za našo delovno organizaci-

jo, da je premalo učinkovit. Ima dve grobi napaki. Prvič, omogoča vladanje tako imenovne uravnilovke, in drugič, spodbuja delo samo po količini, kakovost, ki jo bolj in bolj poudarjamo, pa popolnoma zanemarljivo.

PREVERJANJE POSLEDIC POSAMEZNIH REŠITEV

Posledice sprejetih ukrepov se najbolj konkretno pokažejo v bilanci uspeha, ki jo sestavljamo za prihodnje in preteklo obdobje. Če popravimo lanske letošnje bilanco uspeha tako, da upoštevamo letošnji načrt sečnje, odkupa in gozdnogojitvenih del, dobimo namesto že omenjenih 52 SM ostanka čistega dohodka za sklade okoli 40 SM izgube.

Ob takšnih razmerah poslovanja, ki smo jih površno nanizali, je izguba neizbežna. Prav zaradi nje predlog izhodišč ali razmišljanja o boljšem gospodarjenju še niso zaključena. Strokovne službe bodo še pred začetkom sestave drugega, to je bolj podrobnega letnega načrta poslovanja pripravile še takšne rešitve, ki bodo pripomogle k boljšemu uspehu poslovanja, vsaj brez izgube.

JANEZ RUSTJA

Poročilo o poslovanju Gozdnega gospodarstva Novo mesto v letu 1987

Razmere za gospodarjenje vse manj ugodne

V letu 1987 smo ugotavljali poslovne rezultate v skladu z novim zakonom o celotnem prihodu in dohodku. Ta zakon je bistveno spremenil naš obračunski sistem, ker uvaža revalorizacijo sredstev in stroškov, kar se odraža na zmanjšanju dohodka.

Zaradi revalorizacije stroškov smo ugotovili v 1987. letu 804 milijonov dodatnih stroškov, kar zneso 2,78 povprečnih mesečnih osebnih dohodkov v lanskem letu. Revalorizacijski stroški znižujejo naš dohodek, vendar ta sredstva ostanejo v delovni organizaciji kot sredstva poslovnega sklada in se lahko uporabljajo za investicije. Zaradi manjšega dohodka so manjši tudi nekateri davki in prispevki, predvsem pa tisti, ki se obračunavajo na osnovi davka iz dohodka tozda. Poleg novega obračunskega sistema je na naše poslovanje v največji meri vplival položaj na trgu. Tako so bile naše prodajne cene v letu 1987 povprečno višje za 99 odst., medtem ko so bile povprečne cene v SR Sloveniji višje za 131 odst.

Take tržne razmere so seveda vplivale na našo proizvodnjo in prodajo. V družbenih gozdovih smo posekali 140.514 m³ lesa, kar je enako kot v letu 1986. Proizvodnja in odkup v zasebnem sektorju sta bili doseženi v višini 54.726 m³ lesa, kar je za 17 odst. manj kot v letu 1986. Skupna proizvodnja v obeh sektorjih gospodarjenja je znašala 195.240 m³ lesa

ali za 5 odst. manj kot v letu 1986.

Gozdnih lesnih sortimentov smo iz družbenih gozdov prodali 153.004 m³ ali za 6 odst. več kot v letu prej, v zasebnem sektorju pa 57.385 m³ lesa ali za 13 odst. manj. Skupno smo prodali 210.389 m³ lesa, kar je na ravni leta 1986.

Iz teh podatkov sledi, da smo v družbenem sektorju dosegli načrtovano sečnjo in prodajo, medtem ko v zasebnem sektorju, predvsem zaradi nizkih prodajnih in s tem tudi odkupnih cen tako pri proizvodnji kot pri prodaji, nismo dosegli načrta. To pomeni, da se kmet kooperant veliko bolje in hitreje prilagaja tržnim razmeram kot družbeni sektor.

REALNO IN NOMINALNO SLABŠI IZIDI KOT LETA 1986

Enaki količini prodanega lesa naj bi sledili tudi približno enaki finančni rezultati, vendar so le-ti v letu 1987 zaradi omenjenega novega obračunskega sistema in zaradi neugodnega tržnega položaja gozdarstva realno in nominalno dosti slabši kot v preteklem letu.

Dosegli smo 15.376 milijonov din celotnega dohodka ali za 101 odst. več kot leto poprej. Že ta podatek nam kaže, da bodo finančni izidi slabši kot v prejšnjem letu, saj smo ob enaki prodaji za 30 odstotkov pod ravnijsjo splošnega povečanja cen. Materialni stroški so doseženi v višini

7.490 milijonov din, njihov indeks pa znaša 200. To pomeni, da smo za eno odstotno točko dosegli nižje materialne stroške kot celotni prihodek. To je bil vsekakor rezultat splošnega varčevanja s stroški, ki so si ga postavili s programom ukrepov za izboljšanje gospodarjenja v začetku lanskega leta. Amortizacija je dosežena v višini 1966 milijonov din ali za 130 odst. več kot v prejšnjem letu. V tem znesku je zajetih tudi 1.098 milijonov din bieleške amortizacije za družbeni sektor. Revalorizacija tehnične amortizacije znaša 273 milijonov din.

Dohodek je predvsem zaradi višje amortizacije dosežen v višini 5.920 milijonov din ali le za 94 odst. več kot v letu 1986.

Obveznosti iz dohodka je 1.997 milijonov din ali za 138 odst. več kot v prejšnjem letu, to pa predvsem zaradi višjih stopenj, ki so v letu 1987 veljale pri davkih in prispevkih glede na leto poprej. Čisti dohodek je dosežen v višini 3.923 milijonov din (za 78 odst. več).

Za osebne dohodke smo namenili 3.408 milijonov din. Glede na družbeni dogovor o razporejanju osebnih dohodkov smo se pri izplačilu osebnih dohodkov ravnali v skladu z določili omenjenega družbenega dogovora. Povprečni osebni dohodek je znašal 287.258 din ali za 114 odst. več kot v prejšnjem letu. Naš povprečni osebni dohodek v letu 1987 je bil za 10 odst. višji od osebnega dohodka v gospodarstvu.

Primerjava povprečnih osebnih dohodkov gospodarstva SRS s povprečnimi osebnimi dohodki gozdnega gospodarstva Novo mesto v obdobju od 1978 do 1987

Leto	Povprečni neto DD gospodarstva SRS	povprečni neto DD GG Novo m.	Indeks GG/gospod.
1978	5.730	6.369	111
1979	7.159	7.873	110
1980	8.517	9.349	110
1981	11.153	13.204	118
1982	14.040	15.610	111
1983	17.957	19.472	108
1984	27.222	32.990	121
1985	53.711	68.591	128
1986	118.839	134.304	113
1987	261.634	287.258	110

V preteklih letih je bil osebni dohodek v gozdarstvu za okrog 15 odst. višji od osebnega dohodka v gospodarstvu.

Za sklade nam je ostalo 516 milijonov din ali za 16 odst. manj kot leto poprej. Ta podatek nam da končno sliko gospodarjenja našega podjetja v preteklem letu. Torej smo ob 130 odst. inflaciji zabeležili za 16 odst. slabše finančne rezultate v primerjavi z letom 1986.

Po popravnavi sredstev za rezervni sklad, za družbene službe in za sklad skupne porabe nam ostane samo 164 milijonov dinarjev za poslovni sklad ali za 37 odst. manj kot v prejšnjem letu. Če upoštevamo še dejstvo, da moramo iz poslovnega sklada združiti za obvezna združevanja, kot npr. za ceste, luke, elektrogosudarstvo, za nafto in plin, za železnice, za letališča, za RTV in za nerazvite, 214 milijonov din, potem ugotovimo, da z doseženim rezultatom ne zagotavljamo

niti predpisana združevanja, ampak da načenjamo obstoječo substanco. Tako nam ostanejo za investicijska vlaganja samo sredstva iz amortizacije in iz revalorizacije, kar zadošča komaj za enostavno reprodukcijo.

ZA BIOLOŠKO AMORTIZACIJO 22,3 odst. PRODAJNE VREDNOSTI LESA

Posebno kritično je biološko področje. V letu 1985 je bil sprejet nov republiški zakon o gozdovih, ki je prinesel poleg rednega prispevka za lastno gozdnobiološko reprodukcijo še dodatni prispevek za republiški sis v višini 3 odst. od prodajne vrednosti gozdnih lesnih sortimentov. Ta prispevek se namenja za financiranje Krasa v SR Sloveniji.

Za te namene smo v letu 1987 obračunali 242 milijonov din, kar dodatno bremeni naše poslovne stroške. V letu 1987 smo načrtovali tako kot leta nazaj 14 odstotni prispevek za lastna gozdnobiološka vlaganja, vendar je prispevek ob koncu leta bil obračunan v višini 19,3 odst. ali za 5,3 odst. več. To je bilo potrebno obračunati zato, da bi zagotovili sredstva, s katerimi bi pokrili opravljena dela v gozdnobiološki reprodukciji. Tako smo dodatno obračunali

rezultat. Končna višina prispevka za naše potrebe in za republiški sis tako znaša kar 22,3 odst.

Fizično smo opravili gozdnogojitveni del približno toliko kot v letu 1986.

Ker je povprečno število zaposlenih bilo za 3 odst. nižje kot v letu 1986, pomeni, da smo kljub težavam povečali produktivnost dela, vendar se ta porast glede na tržne razmere ne odraža v boljšem finančnem rezultatu.

Vrednost osnovnih sredstev in nedokončanih investicij je bila brez revalorizacije večja ob koncu leta za 519 milijonov din kot ob začetku leta, kar pomeni, da smo izpolnili finančni načrt investicij za preteklo leto, ki je bil določen v višini 490 milijonov din.

Iz vsega lahko zaključimo, da smo v težkih razmerah uresnili fizične načrte izkoriščanja in gojenja gozdov na ravni prejšnjega leta, delavci so bili zaposleni, uresnili smo plan finančnih investicij, z osebnimi dohodki smo kolikor toliko sledili inflaciji in dosegli pozitivne izide v poslovanju. Vendar smo z rezultati prišli na mejo, s katere se letos ne bi smeli spuščati na nižjo raven, ker bomo v tem primeru govorili že o izgubi na ravni delovne organizacije. Zato se bo treba letos za ugodne poslovne izide potruditi še bolj kot v prejšnjem letu.

MILAN DRAGIŠIČ, dipl. oec.

OPRAVLJENA GOZDNOGOJITVENA DELA OD 1. 1. 1987 DO 31. 12. 1987

ŠIF	TOZD, TOK NAZIV	Plan Izvrš %	PRIPRAVA TAL		POGOZDOVANJE		INDIR. PREM.	OROŽEV		ČIŠČENJE		HEDENJE		OST. DELA O.N.V.UR ure	VARST. POSEK m3	VREDNOST		
			Os.p. Na	NASADI	Os.p. Sp	Ns, Sp		Ns I, II	Ns I, II	Ml, Os, Obv	NASADI	I, II	POSEK			OJENJE	OKAZILO	SKUPAJ
01	TOZD NOVO MESTO	Plan	7,33	6,20	16,78	7,88	-	148,88	40,00	100,80	52,60	150,00	-	1,833	-	169.222.191	25.615.232	195.837.423
		Izvrš	7,60	6,30	10,61	7,86	-	107,38	32,10	101,48	30,60	126,30	-	1,247	-	141.940.649	25.615.232	168.555.881
		%	103,7	101,6	63,2	99,8	-	72,1	80,3	100,7	58,2	84,2	-	68,0	-	83,9	100,0	86,1
02	TOZD STRAZA	Plan	23,15	2,00	20,55	2,80	-	79,97	11,85	58,73	13,00	332,79	2,00	7,979	-	198.102.237	22.441.376	220.543.608
		Izvrš	21,32	2,00	18,20	2,80	-	81,84	9,47	61,66	16,00	288,94	-	3,220	-	168.856.949	22.441.376	191.298.325
		%	92,1	100,0	88,6	100,0	-	102,3	79,9	105,0	123,1	86,8	-	40,4	-	85,2	100,0	86,7
03	TOZD PODTURN	Plan	21,80	-	31,64	-	-	104,75	0,70	64,38	7,00	126,25	13,00	22,782	-	262.467.669	32.222.080	294.689.749
		Izvrš	11,99	-	20,46	-	-	106,61	0,50	90,34	3,60	87,81	22,50	8,319	-	192.966.337	32.222.080	225.188.417
		%	55,0	-	64,7	-	-	101,8	71,4	140,3	51,4	69,6	173,1	36,5	-	73,5	100,0	76,4
04	TOZD ORČENJICE	Plan	7,40	3,50	5,28	4,80	-	14,80	38,50	33,56	51,70	118,20	3,00	3,266	-	106.622.962	25.392.000	132.014.962
		Izvrš	8,20	3,00	10,42	3,20	8,00	69,60	-	84,10	-	140,00	-	1,400	-	113.232.650	25.392.000	138.624.650
		%	110,8	85,7	197,4	66,7	-	470,3	-	250,6	-	118,4	-	42,9	-	106,2	100,0	105,0
05	TOZD ORČENJELJ	Plan	4,00	14,50	16,97	6,82	-	36,50	23,00	91,65	113,30	162,75	64,50	2,119	-	178.227.620	29.678.000	207.905.620
		Izvrš	8,52	11,00	29,93	4,80	2,00	39,18	11,50	125,04	109,81	186,45	-	514	-	176.135.766	29.678.000	205.813.766
		%	213,0	75,9	176,4	70,4	-	107,3	50,0	136,4	96,9	114,6	-	24,3	-	98,8	100,0	99,0
13	TOK TRENJE-SLP	Plan	3,60	4,50	0,58	1,60	-	5,70	4,50	23,80	1,50	44,70	-	572	-	34.779.886	4.667.936	39.447.822
		Izvrš	0,50	-	1,10	-	1,40	8,10	-	8,30	2,75	23,70	14,20	231	-	21.316.706	4.667.936	25.984.642
		%	13,9	-	189,7	-	-	142,1	-	34,9	183,3	53,0	-	40,4	-	61,3	100,0	65,9
SK	DOLŽENI SEKTOR	Plan	67,28	30,70	91,80	23,90	-	390,60	118,55	372,92	239,10	934,69	82,50	48,404	-	949.422.560	141.016.624	1.090.439.184
		Izvrš	58,13	22,30	90,72	18,66	11,40	412,71	53,57	470,92	162,76	853,20	36,70	14,931	-	814.449.057	141.016.624	955.465.681
		%	86,4	72,6	98,8	78,1	-	105,7	45,2	126,3	68,1	91,3	44,5	30,9	-	85,8	100,0	87,6
11	TOK NOVO MESTO	Plan	9,10	46,20	29,38	6,38	51,30	75,26	166,02	112,40	91,05	115,40	-	2,131	-	292.216.891	79.378.208	371.595.099
		Izvrš	11,54	20,20	14,29	40,19	41,15	80,54	170,46	100,36	101,97	68,00	-	3,136	-	270.321.467	79.378.208	349.699.675
		%	126,8	43,7	48,6	629,9	80,2	107,0	102,7	89,29	112,0	58,9	-	147,2	-	92,5	100,0	94,1
12	TOK ORČENJELJ	Plan	109,90	7,20	35,45	13,50	-	124,20	77,50	135,60	61,90	412,40	18,00	797	-	343.705.377	65.014.768	408.720.145
		Izvrš	40,30	10,49	16,60	4,00	1,52	110,01	61,71	137,93	63,45	327,99	83,75	400	-	266.780.960	65.014.768	330.795.728
		%	36,7	145,7	46,8	29,6	-	88,6	79,6	101,7	102,5	79,5	465,28	50,2	-	77,3	100,0	80,9
13	TOK TRENJE	Plan	10,50	17,20	6,64	4,44	-	34,35	8,60	86,90	12,50	58,20	54,00	487	-	105.757.105	24.658.816	130.415.921
		Izvrš	3,10	1,80	6,81	2,34	24,95	18,35	16,55	59,70	12,00	68,45	47,70	252	-	98.354.601	24.658.816	123.013.417
		%	29,5	10,5	102,6	52,7	-	53,4	192,4	68,7	96,0	117,6	88,3	51,8	-	93,0	100,0	94,3
SK	ZASEBNI SEKTOR	Plan	129,50	70,60	71,47	24,32	51,30	233,81	252,12	394,90	165,45	586,00	72,00	5,848	-	741.679.373	169.051.792	910.731.165
		Izvrš	54,94	32,49	37,70	46,53	67,62	208,90	248,72	297,99	177,42	464,44	131,45	4,185	-	634.457.028	169.051.792	803.508.820
		%	42,4	46,0	52,8	191,3	131,8	89,4	98,7	89,0	107,2	79,3	182,6	71,6	-	85,5	100,0	88,2
SK	GG NOVO MESTO	Plan	196,78	101,30	163,27	48,22	51,30	624,41	370,67	707,82	404,55	1.520,69	154,50	54,252	-	1.691.101.933	310.068.416	2.001.170.349
		Izvrš	113,07	54,79	128,42	65,19	79,02	621,61	302,29	768,91	340,18	1.317,64	168,15	19,116	-	1.448.906.085	310.068.416	1.758.974.501
		%	57,5	54,1	78,7	135,2	154,0	99,6	81,6	108,6	84,1	86,7	108,8	35,2	-	85,7	100,0	87,9

P.S. Površina pogozdovanja je ugotovljena iz števila posajenih sadik (2500 sadik/1 ha) in števila spopolnjenih sadik (1000 sadik/1 ha).

ACP

Spremembe delovnopравниh razmerij po uveljavitvi sprememb in dopolnitev zakona o združenem delu

V začetku tega leta uveljavljeni zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o združenem delu je prinesel na področju delovnih razmerij nekaj novosti, katerih cilj je predvsem povečati odgovornost za izpolnjevanje delovnih obveznosti in zmanjševanje brezposelnosti.

IZOBRAZBA

Za opravljanje določenih del oziroma delovnih nalog se lahko določita največ dve zaporedni stopnji strokovne izobrazbe. V takem primeru ima pri izbiri prednost kandidat z višjo stopnjo strokovne izobrazbe, če izpolnjuje tudi druge pogoje.

PRIPRAVNİŠTVO

Poskusno delo bo lahko trajalo do 6 mesecev, dosedaj pa je največ 3 mesece.

OZD so dolžne v skladu z merili, določenimi v samoupravnem splošnem aktu in zakonu, sklepati delovno razmerje s pripravniki. Tista organizacija, ki zaradi specifičnosti delovnega procesa in drugih objektivnih razlogov ne potrebuje pripravnikov, bo dolžna vplačevati prispevek za

odpiranje novih delovnih mest. S tem predpisom želi zakonodajalec zmanjšati dokaj veliko brezposelnost v državi.

PRERAZPOREDITEV NA DRUGO DELOVNO MESTO

Dane so večje možnosti začasnega prerazporejanja delavcev, vendar za največ 6 mesecev, iz ene temeljne organizacije v drugo temeljno organizacijo v sestavi iste ali različnih delovnih organizacij.

VEČJA POOBLASTILA VODILNIH DELAVCEV

Večja so pooblastila poslovnih organov. Le-ti lahko odločajo o začasnem razporeditvi delavca k drugim delom oziroma delovnim nalogam, o delu prek polnega delovnega časa, o dovolitvi odsotnosti z dela, o izrekanju ukrepov za lažje kršitve delovnih obveznosti (vendar je potrebno o izrečenem ukrepu obvestiti delavski svet), o začasnem odstranitvi delavca z dela in dajejo mnenje o prispevku delavca k delu.

SKRAJŠANJE DELOVNEGA ČASA

S spremembami zakona je dana možnost skrajševanja tedenskega delovnega časa od 42 na 36 ur za delavce, ki delajo pri izjemno težkih delih ali pri delih, ki se opravljajo v neugodnih razmerah, oziroma ki delajo v treh ali štirih izmenah. Skrajševanje delovnega časa bo urejeno z zakonom.

ODGOVORNOST — KRŠITVE

Zelo se zaostrojuje odgovornost za neizvrševanje delovnih obveznosti. Zakon določa 11 kršitev delovnih obveznosti, za katere mora disciplinska komisija obvezno izreči ukrep prenehanja delovnega razmerja. Te hujše kršitve so:

- neizpolnjevanje delovnih obveznosti,
- nezakonito razpolaganje z družbenimi sredstvi,
- opustitev dejanj, ki jih je dolžan storiti poslovodni organ v okviru svojih pooblastil,
- če delavec zaporedoma tri mesece med letom neopravičeno pri delu ni dovolj uspešen,

— kršitev predpisa oziroma samoupravnega splošnega akta o varstvu pred požari, eksplozijami, elementarnimi nesrečami in škodljivim delovanjem strupenih in drugih nevarnih snovi,

— kršitev predpisa oziroma samoupravnega splošnega akta o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti,

- opustitev določenih ukrepov za varstvo delavcev pri delu,
- zloraba položaja in prekoračitev danega pooblastila,
- izdajanje poslovne, uradne ali druge določene tajnosti,
- izostanek z dela zaradi zlorabe pravice do bolniškega dopusta,
- opustitev ukrepov za varstvo in izboljševanje človekovega okolja.

NEOPRAVIČENI IZOSTANKI

Obvezen izrek ukrepa prenehanja delovnega razmerja se izreče tudi za 3 zaporedne neopravičene izostanke z dela in za 5 neopravičenih izostankov v roku 12 mesecev. V vseh naštetih primerih se mora izreči najstrožji disciplinski ukrep ne glede na obliko krivde, torej ali delavec krši naklepno ali iz malomarnosti; izvršitve ukrepa tudi ni dopustno pogojno odložiti.

DENARNE KAZNI, PREMESTITEV NA DRUGO DELOVNO MESTO

Ukrep denarne kazni se sme izreči delavcem v višini do 15 odst. povprečnega čistega osebnega dohodka, ustvarjenega v zadnjih treh mesecih, in sme trajati do 6 mesecev. Izvršitve denarne kazni ni možno pogojno odložiti.

Ukrep razporeditve k drugim delom oziroma nalogam se lahko izreči delavcu za tri do dvanajst mesecev. Dopustna je pogojna odložitve izvršitve ukrepa.

Disciplinska komisija bo poslej delovala brez zunanjega člana.

Delavcem preneha delovno razmerje po zakonu, ko dopolnijo 40 let zavarovalne dobe (delavec) oziroma 35 let zavarovalne dobe (delavka) ali ko dopolni 65 let starosti (delavec) oziroma 60 let starosti (delavka) in najmanj 15 let zavarovalne dobe.

Pritožbeni roki so s 30 dni skrajšana na 15 dni.

LADO JAVORNIK

Proizvodnja in odkup do konca februarja 1988

		IGLAVCI	TEHNIKA LISTAVC.	PROSTOR. LES	SKUPAJ
TOZD NOVO MESTO	načrt. m3	4253	5255	10991	20499
	dosež. m3	802	2628	2371	5801
	%	19	50	22	28
TOZD STRAZA	načrt. m3	10085	7173	9094	26352
	dosež. m3	2106	1919	3379	7404
	%	21	27	37	28
TOZD PODTURN	načrt. m3	19550	4500	8700	32750
	dosež. m3	6216	948	1815	8979
	%	32	21	21	27
TOZD ČRMOSNJICE	načrt. m3	13175	6694	9999	29868
	dosež. m3	3363	2299	2557	8219
	%	26	34	26	28
TOZD ČRNOMELJ	načrt. m3	4201	2568	11631	18400
	dosež. m3	1916	442	1789	4147
	%	46	17	15	23
TOK TREBNJE-DRUŽ.	načrt. m3	353	442	1377	2172
	dosež. m3	2	44	97	143
	%	1	10	7	7
SKUPAJ DRUŽBENI	načrt. m3	51617	26632	51792	130041
	dosež. m3	14405	8280	12008	34693
	%	28	31	23	27
TOK NOVO MESTO	načrt. m3	7950	13100	14950	36000
	dosež. m3	1734	2124	791	4649
	%	22	16	5	13
TOK ČRNOMELJ	načrt. m3	1680	11220	7100	20000
	dosež. m3	522	3150	531	4203
	%	31	28	7	21
TOK TREBNJE	načrt. m3	1780	4030	2925	8735
	dosež. m3	326	967	228	1521
	%	18	24	8	17
SKUPAJ ZASEBNI	načrt. m3	11410	28350	24975	64735
	dosež. m3	2582	6241	1550	10373
	%	23	22	6	16
SKUPAJ GG	načrt. m3	63027	54982	76767	194776
	dosež. m3	16987	14521	13558	45066
	%	27	26	18	23

plan in analize

Izgubljena panorama: to je najbolj primerna opomba k tej sliki izpred 15 let. Pod tem vidnim kotom naše brunarice v Štufni (Jurcelj) in Roške ceste, ki vijuga mimo nje, sedaj ni več moč videti. Smreke v nasadu so zrastle in zakrivajo pogled. Dober poznavalec bi opazil, da je na posnetku tudi še k brunarici prislonsjena in k cesti obrnjena pomožna stavba, ki je že nekaj let ni več. (Foto in besedilo inž. S. Klančičar).

POSLOVNI USPEH GOZDNEGA GOSPODARSTVA

v obdobju od 1. jan. do 31. dec. 1987 v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta in planom za leto 1987

zap. št.	ELEMENTI	doseženo od		INDEKS		
		1. 1. 86 — 31. 12. 86	plan 1987	1. 1. 87 — 31. 12. 87	doseženo 87/86	plan 87
1.	celotni prihodek	7.656,249.398	14.799,998.000	15.376,388.250	201	104
2.	materialni stroški	3.754,179.011	7.201,403.000	7.490,005.543	200	104
3.	amortizacija	856,068.407	1.554,998.000	1.966,531.672	230	126
4.	dohodek (1—2—3)	3.046,001.980	6.043,597.000	5.919,851.035	194	98
5.	obveznosti iz doh.	838,334.707	1.700,001.000	1.996,608.326	238	117
6.	čisti dohodek (4—5)	2.207,667.273	4.343,596.000	3.923,242.709	178	90
7.	za osebne dohodke	1.591,672.234	2.960,000.000	3.407,714.461	214	115
8.	za sklade	615,995,038	1.383,596.000	515,528.247	84	37
9.	izguba	—	—	—	—	—
10.	za poslovni sklad	263,269.810	708,873.000	163,996.328	63	23
11.	družbene službe	28,164.795	—	48,291.396	171	—
12.	za rezervni sklad	93,248.687	224,459.000	159,094.639	171	71
13.	za skl. skup. por. prosti del	136,750.000	313,333.000	27,072.986	20	9
14.	za skl. skup. por. stan. del	94,561.745	136,931.000	117,072.898	124	85
15.	povprečno št. zap.	745	717	724	97	101
16.	povprečni neto OD	134.304	—	287.258	214	—
17.	izpl. sred. skup. por. — prosti del	—	—	—	—	—

POSLOVNI USPEH GOZDNEGA GOSPODARSTVA NOVO MESTO od 1. jan. do 31. dec. 1987

zap. št.	elementi	skupaj GG	TOZD Novo m.	TOZD Straža	TOZD Podturn	TOZD Črmošnjice	TOZD Črnomelj
1.	celotni prihodek	15.376,388.250	1.421,215.566	1.802,060.445	2.173,489.991	1.601,105.384	1.089,258.512
2.	materialni stroški	7.490,005.543	555,649.345	630,586.833	684,193.413	684,527.475	413,435.513
3.	amortizacija	1.966,531.672	241,908.154	352,269.991	517,618.323	393,221.320	109,497.601
4.	dohodek (1—2—3)	5.919,851.035	623,658.067	819,203.620	971,678.255	523,356.589	566,325.398
5.	obveznosti iz dohodka	1.996,608.326	221,199.044	251,013.711	371,119.437	185,846.261	165,819.358
6.	čisti dohodek	3.923,242.709	402,459.023	568,189.909	600,558.818	377,510.328	400,506.040
7.	za osebne dohodke	3.407,714.461	384,445.640	426,635.398	399,014.206	317,295.811	394,146.478
8.	za sklade skupaj	515,528.247	18,013.383	141,554.511	201,544.612	20,214.516	6,359.562
9.	za rezervni sklad	159,094.639	11,505.664	32,768.145	38,867.130	15,166.175	88.362
10.	za sklad skupne porabe od tega:	141,245.890	6,507.719	42,251.455	42,279.860	5,048.341	6,271.200
	— stan. sklad med letom	57,072.898	6,507.719	7,251.455	7,279.860	5,048.341	6,271.200
	— stan. sklad po ZR	60,000.000	—	25,000.000	25,000.000	—	—
	— prosti del za investicije	27,072.986	—	10,000.000	10,000.000	—	—
	za družbene službe	48,291.396	—	15,319.897	15,549.455	—	—
12.	za poslovni sklad (skupaj)	163,996.328	—	51,215.014	104,848.156	—	—

zap. št.	elementi	TOZD trans. in gr.	TOZD vrtnar. in hort.	TOK Novo mesto	TOK Črnomelj	TOK Trebnje	DSSS
1.	celotni prihodek	1.822,571.658	396,650.193	1.940,918.187	1.351,231.109	1.030,919.120	746,968.080
2.	materialni stroški	915,579.149	205,573.952	1.497,653.266	994,421.852	696,425.086	211,959.657
3.	amortizacija	210,028.335	11,607.858	19,421.986	21,006.256	42,875.251	47,076.597
4.	dohodek (1—2—3)	696,964.173	179,468.382	423,842.935	335,803.001	291,618.783	487,931.826
5.	obveznosti iz dohodka	260,939.388	54,980.606	126,217.269	116,194.714	111,271.931	132,006.607
6.	čisti dohodek	436,024.785	124,487.776	297,625.666	219,608.287	180,346.852	355,925.219
7.	za osebne dohodke	387,045.679	115,570.553	291,816.868	193,784.854	164,704.777	333,254.197
8.	za sklade (skupaj)	48,979.106	8,917.223	5,808.798	25,823.433	15,642.075	22,671.022
9.	za rezervni sklad	27,878.567	6,786.514	937.208	13,432.120	11,664.751	—
10.	za sklad skupne porabe od tega:	6,585.151	2,130.709	4,871.590	3,899.994	2,628.843	22,671.022
	— stan. sklad med letom	6,585.151	2,130.709	4,871.590	2,899.994	2,628.843	5,598.036
	— stan. sklad po ZR	—	—	—	—	—	10,000.000
	— prosti del za investicije	—	—	—	—	—	7,072.986
	za družbene službe	13,740.121	—	—	3,681.912	—	—
12.	za poslovni sklad (skupaj)	775.267	—	—	5,809.407	1,348.481	—

Primerjava zaključnega računa GG Novo mesto s seštevkom zaključnih računov gospodarstva v dolenjskih občinah

v milijonih dinarjev

	GG Novo mesto			celotni prihodek %	gospodarstvo občin Črn., Met., N. m., Tr.			celotni prihodek %	delež GG v regiji %
	1986 din	1987 din	87/86 %		1986 din	1987 din	87/86 %		
celotni prihodek	7.656	15.376	201	100,0	555.309	1.211.856	218	100,0	1,3
porabljena sredstva	3.754	7.490	200	48,7	427.128	944.851	221	77,9	0,8
amortizacija	856	1.966	230	12,8	15.395	43.434	282	3,6	4,5
dohodek	3.046	5.920	194	38,5	128.181	267.564	209	22,1	2,2
čisti dohodek	2.208	3.923	178	25,5	86.960	171.054	197	14,1	2,3
za osebne dohodke	1.592	3.408	214	22,2	74.071	161.641	218	13,3	2,1
za poslovni sklad	263	164	63	1,1	10.028	6.214	62	0,5	2,6
povprečno sk. zaposlenih	745	724	97		34.852	35.438	102		2,0
povprečni mesečni neto osebni dohodek din	134.304	287.258	214		113.464		220		

OD GG : OD povprečni v gospodarstvu Dolenjske (N. m., Črn., Met., Treb.)
287258 : 249356 = 115%

Vir:
Za podatke občin SDK Novo mesto

Poškodbe in obolenja v letu 1987

Na podlagi nekaterih splošnih, tabelarno zbranih analitičnih podatkov o poškodbah in obolenjih v letu 1987 in primerjav s stanjem v preteklih letih je mogoče ugotoviti naslednje:

1. Poškodbe v zvezi z delom

Vseh poškodb v zvezi z delom je bilo pri delovni organizaciji za 20 ali 17,8 odst. manj kakor v letu 1986 (77,97), pogostost poškodb na povprečno število zaposlenih pa se je znižala za 2,16 odst. (od 12,58 odst. na 10,34 odst.). Nižjo pogostost smo imeli samo v letih 1980, ko je znašala 9,96 odst., in 1985, ko je bila z 10,33 odst. skoraj enaka. Na poti na delo ali z dela smo imeli dve nezgodi ali eno manj kakor v letu 1986.

Resnost poškodb se je od rekordno nizke 17,2 dni v letu 1986 povečala na 21,7 dni, kar pa še vedno predstavlja peti najnižji rezultat v zadnjih 19 letih. Zaradi poškodb je bilo izgubljenih skupaj 1670 delovnih dni.

Med temeljnimi organizacijami so imele nadpovprečno pogostost poškodb tozdu Črmošnjice (21,13 odst.), tozdu Črnomelj (18,82 odst.), tozdu Novo mesto (13,04 odst.) in tozdu Straža (12,22 odst.).

V primerjavi z letom 1986 se je pogostost poškodb najbolj znižala pri tozdu Podturn, in sicer za 44,16 odst., pri toku Črnomelj za 44,16 odst. in pri tozdu Straža za 36,02 odst.

Pri tozdu Črnomelj imajo v zadnjih šestih letih stalno visoko nadpovprečno pogostost poškodb (16,16; 15,63, 20,00, 20,21; 16,85 in 18,82 odst.).

Čeprav smo lani in letos pravočasno dostavili podrobne šifrirane podatke o poškodbah v zvezi z delom biotehniški fakulteti v obdelavo, še vedno nismo prejeli rezultatov, ker nekatera gozdna gospodarstva podatkov niso poslala. Zato lahko omenim le splošen vtis, da se zadnja leta pri delu sekačev povečuje število urezov z motorno žago, ki jih povzroči odboj žage ob prerezu na-

pete veje, debla ipd. Največ urezov je v golenico, bedra ali kolena nog. Pri tem delavci prav gotovo niso uporabljali proti urezom posebej podloženih hlačnic oz. so take podloge že pred tem (nedopustno) odstranili. Opazne so tudi pogostejše poškodbe zaradi suhih vej ipd., ki padejo na delavca med podiranjem drevesa oz. med nezadostnim umikom ali umikom v relativno nevarnejšo smer. Nekajkrat se je maščevalo tudi prežaganje obviseloga drevesa, kar je sicer prepovedano, in je preostali, vrhnji del obviseloga drevesa delavca poškodoval, ko je zdrsnil proti njemu na tla.

Sicer pa velja, da se še kar naprej ponavljajo tipične oblike nezgod, ki so posledica nepravilne, nevarne tehnike dela, ki je prepovedana tudi z varnostnimi predpisi ali navodili.

O tem, kako ravnati v praksi, da bi vendarle uspešnejše preprečevali nezgode pri delu, smo še posebno v zadnjih nekaj letih veliko razpravljali in tudi pisali. Da ne bi na tem mestu ponavljal že objavljenih in še vedno veljavnih in uporabnih predlogov in mnenj, predlagam, da ponovno proučite letno poročilo o varstvu pri delu za leto 1985, članek v Dolenjskem gozdarju, št. 2/85, pod naslovom: Nesreče nas opozarjajo ter članek v Dolenjskem gozdarju, št. 2/86, pod naslovom: Sekači, delovodje, vodje TO, vodstvo DO!

2. Poškodbe in obolenja izven dela

2.1. Poškodbe izven dela

V primerjavi z letom 1986 je bilo poškodb izven dela za 13,3 odst. manj (107:93), v primerjavi s poškodbami v zvezi z delom pa za 20,8 odst. več (77:93). Pogostost teh poškodb se je znižala za 1,52 odst. (od 14,36 na 12,84 odst.), resnost pa povečala od 17,9 dni v letu 1986 na 19,4 dni v letu 1987. Zaradi poškodb izven dela je bilo izgubljenih skupaj 1808 delovnih dni. Glede na to, da

gre za poškodbe izven dela, lahko ugotovimo, da je številnost in resnost teh poškodb še vedno zelo visoka in predstavlja obsežne škodljive posledice, tako za poškodovane delavce kakor tudi za delovno organizacijo in družbo kot celoto.

2.2. Obolenja izven dela

Številčno je bilo obolenj izven dela za 9,3 odst. manj kakor leta 1986 (1282:1163), pogostost pa se je znižala od 172,1 na 160,6 odst. Resnost obolenj se je zvišala od 8,7 dni v letu 1986 na 9,8 dni v preteklem letu, ali od 11.095 izgubljenih delovnih dni na 11.392 dni.

3. Skupaj vse poškodbe in obolenja

Vseh primerov poškodb in obolenj je bilo 153 ali za 10,3 odst. manj kakor v letu 1986 (1486:1333), pogostost se je znižala od 199 na 184 odst., resnost pa se je zvišala od 9,9 dni na 11,2 dni ali za 13,1 odst. oz. od 14.681 izgubljenih delovnih dni na 14.870 dni. Ob vseh teh podatkih moramo biti še posebno pozorni na pogostost primerov izostankov z dela zaradi poškodb in obolenj, saj povprečno vsak zaposleni skorajda dvakrat na leto oboli ali pa se poškoduje.

Vpliv delovne organizacije na preprečevanje poškodb in obolenj izven dela je zelo majhen. Omejen je na porredka splošna in kratkotrajna varnostnovzgojna prizadevanja v okviru poklicnih izobraževanj ljudi ali posameznih predavanj s področja varnostne, zdravstvene, prometnovarnostne ipd. vzgoje. Razumljivo je, da tak način ne vodi k napredku. Upanje, da es bo v bodoče tudi na tem področju premaknilo na bolje, zbuja široko zastavljeno prizadevanje gozdarjev, da bi s pomočjo delovne skupine strokovnjakov s področja varstva pri delu, ergonomije, šolstva, medicine dela in zdraviliške medicine pripravili načrt za izvajanje programov o zagotavljanju in ohranjanju zdravstvene sposobnosti delavcev v goz-

darstvu od predšolske dobe do pozne zaposlitve. V ta namen je bila že 1986 leta imenovana skupina ustreznih strokovnjakov.

Če bodo prizadevanja za izdelavo pisanega načrta in programov uspela in jih bo mogoče čez čas v praksi tudi dejansko uresničevati, se lahko nadejamo, da se bodo postopoma izboljševale psihične in telesne sposobnosti ljudi na delu, poškodb in obolenj vseh vrst pa bo občutno manj. Tega pa si lahko le želimo.

Ne glede na to pa smo pri naši delovni organizaciji že 1986 leta sprejeli pravilnik o preventivni zdravstveni rekreaciji delavcev in nato s pomočjo strokovnjakov medicine dela in zdraviliške medicine že v začetku preteklega leta organizirali prva preventivna zdraviliška zdravljenja za 76 naših delavcev, v zdraviliščih Dolenjske in Šmarješke Toplice. S tem nadaljujemo tudi letos in bomo tudi v bodoče, z namenom, da sedaj zaposlenim delavcem nudimo vsaj to, kar v danih razmerah lahko. Nedvomno pa predstavlja organizirana preventivna zdraviliška rekreacija pomemben člen v bodoče načrtovanih celovitih programih prizadevanj za ohranjanje delovne sposobnosti ljudi, od malih nog do pozne zaposlitve.

Priloga k temu članku sta tabeli 3 in 4, ki prikazujeta nezgode v zvezi z delom po temeljnih organizacijah, primerjavo med leti 1986 in 1987 ter izostanke z dela pri DO po temeljnih virkih za zadnjih pet let, pri čemer so dani še podatki o izgubah delovnih dni zaradi nege in spremstva obolelih družinskih članov ter zaradi porodov in porodniških dopustov, kar pa ne spada med bolezenske izostanke iz dela.

Prilogi bomo zaradi stiske s prostorom objavili v prihodnji številki D. gozdarja

BOGO ŠPILETIČ, varn., inž.

Tozd Gozdarstvo Črnomelj v letu 1987 — pa še kaj

Za pretekla tri leta ugotavljamo, da v naši panogi zelo hitro pada akumulacija. Dokler je bilo območje, t.j. delovna organizacija kot celota visoko akumulativna, smo o tem razglabljali le na strokovnem svetu DO. Pretekli dve leti pa je to tema pogovorov v vseh tozdih v okviru GG oz. območja (GGO). V tozdih, kjer gospodarimo s slabšimi gozdovi ter že v pretekli dobi nismo dosegali povprečne akumulacije v panogi, pa je to vprašanje stalno že desetletja. Ob razpravah o zaključnih ali periodičnih obračunih so namreč prav tozdi, ki zaradi raznih vzrokov, ki jih ne bom ponavljal, niso ustvarili akumulacije, bili predmet globlje analize poslovanja in s tem seveda zadolženi, da stalno spremljajo ter odstranjujejo vse subjektivne povzročitelje slabih gospodarskih učinkov.

Zaradi negativnega uspeha smo že v letu 1986 v našem tozdu sestavili sanacijski program. Leta 1987 smo sestavili predsanacijski program, nato pa v skladu s sklepom strokovnega sveta DO program ukrepov za boljše gospodarjenje. V programu smo se dotaknili vseh faz proizvodnje in režije ter določili nosilce za odpravo kritičnih točk, ki povzročajo povečanje stroškov ali motijo doseganje normalnih učinkov v proizvodnji. Tudi pri sprejemanju zaključnega računa za leto 1986 in načrta za leto 1987 smo sprejeli smernice poslovanja. Letni načrt sečnje in prodaje smo presegli. Dosežene stroške primerjati ali spremljati z načrtovanimi, je skoraj nemogoče, ker bi planska služba morala najmanj vsaka dva meseca sestavljati načrte, jih ažurirati, kar pa je pri današnjih stroškovnih in inflacijskih gibanjih nemogoče. Primerjave so stvarnejše le z letom 1986.

Pri sečnji smo stroške dosegli z indeksom 204 odst. (3001 din/m³), pri spravi z indeksom 193 (6.305 din/m³) in prevozu z indeksom 263 (5.352 din/m³), tako da so neposredni stroški pri pridobivanju lesa porastli z indeksom 219 (6.760 din/m³). Pri sečnji smo v povprečju normo dosegli s 120 odst. (6,52 m³).

Traktoristi so norme dosegali 105-odstotno, storilnost pa so povečali za 25 odst. v primerjavi z letom 1986. V program ukrepov smo sprejeli, da se za čas popravila prizna le prvi dan okvare traktorja, nato pa strojnika razporedimo na drugo delo. Pri traktorjih še nismo zadovoljni pri učinkih niti stroških.

GV Belt je normo dosegal s 104 odst. Ta stroj je prototip, ki je prikazoval delo po Jugoslaviji, bil nabavljen sicer razmeroma po nizki ceni, vendar pa so stroški popravila v letu 1987 in 1988 zelo visoki.

Odprava lesa v skladišču je bila več let predmet analize zaradi nizkih učinkov. Preteklo leto smo uspeli storilnost zvišati za približno 40 odst., s tem da smo redno razporejali delavce na druga dela. Slabo pa so izkoriščeni stroji. Z obstoječo mehanizacijo in ekipo bi lahko naložili 40.000 m³, de-

jansko jih pa le 25.000 m³. Tudi letos za nakladalna stroja ne vidimo polne zaposlitve, prebiralni stroj pa bo več delal pri razrezu lesa.

Štedili smo pri vzdrževanju cest in vlak. Na prodan m³ smo porabili na cestah 1.681 din, na vlakih pa 666 din. Za vlake in ceste smo porabili 47.932.000 din (2.348 din/m³), kar je le za 23 odst. več kot v letu 1986. Za stavbe smo porabili 3.604.000 din (indeks 145). Zanimiva bi bila še primerjava med tozdi. Prodali smo 20.410 m³ gozdnih lesnih sortimentov. Od tega je bilo le 13 odst. iglavcev (Novo mesto 18 odst., Straža 47 odst., Podturn 73 odst., Črmošnjice 47 odst.), drv pa je bilo 26 odst. (Novo mesto 23, Straža 11, Podturn 6, Črmošnjice 12 odst.). Primerno temu je bila tudi dosežena povprečna cena po m³, ki je znašala 30.978 din/m³ (Straža 36.146, Podturn 44.301, Črmošnjice 38.015 din). Razlike skupnega prihodka po cenah s količinami

Osamela bukev na Krčih (Gorjanci). (Foto: M. Bajt)

v posameznem tozdu lahko izračuna vsak sam. Imamo zelo neugodno starostno razporeditev delavcev, povprečna starost je okrog 44 let, zato je precej boleznin, lansko leto 2.196 dni. Zaradi slabega vremena smo izgubili 20.394 ur. Enega in drugega je sicer približno 12 odst. manj kot leto nazaj, vendar še zdaleč preveč, ker to predstavlja pri bolezninah 10 odst., pri slabem vremenu pa 9 delavcev vse leto pod streho. Tudi tu bo potrebno več reda.

Skupina delavcev je vse leto delala v tozdu Črmošnjice. Ob koncu leta pa smo skupino za stalno tudi formalno premestili v Črmošnjice.

Ugotavljamo, da smo se skušali obnašati gospodarno. Če pa pogledamo finančne izide, ne moremo biti zadovoljni. Indeks celotnega prihodka je 173, dohodka 187, nato pa imajo obveznosti iz dohodka indeks 205, čisti dohodek 180, tako da po odbitku osebnih dohodkov ne ostane nič. Že razkorak med dohodkom in čistim dohodkom v minus zaradi povečanih obveznosti je določil akumulativnost. Ker smo tozd z najslabšo poprečno vrednostjo prodanega 1 m³ lesa, je ta razlika manjša, če pa pogledamo rezultat GG, pa je razmerje še slabše. Dohodek se je povečal z indeksom 194, obveznosti pa z indeksom 238, kar v milijardah pomeni okrog 116 starih milijard. Po odbitku OD, ki so le za 3 odst. višji, kot je republiško poprečje, nam ostane za poslovni razvoj delovne organizacije borih 16 milijard starih din, kar predstavlja 1 odst. celotnega prihodka. Približno enako vsoto pa smo dolžni razporediti za nerazvite. Primerjave z ostalimi elementi obračuna so podobne.

Prizadevanja tozda v okviru DO za zniževanje stroškov na vseh področjih smo dolžni nadaljevati. Vendar, upoštevajoč stanje v lesni in celulozni industriji, preti tudi izničenje akumulacije območja, ker bodo učinki naših prizadevanj premajhni. Ali bomo takrat spremenili območni načrt? Ali bo družba priznala tudi ostale družbeno pomembne funkcije gozda in jih materialno ovrednotila? Zakaj to vprašanje? Temeljne organizacije, ki gospodarijo z gozdovi, ki dajejo več manj cenjenih gozdnih lesnih sortimentov, pa tudi gozdno-gospodarska območja že dosegajo preizek dohodek za normalno poslovanje. Zakon o gozdovih določa gozdnogospodarsko območje (DO GG) kot nosilca za zagotavljanje trajnosti gozdne proizvodnje z vsemi ostalimi družbenokoristnimi funkcijami. Po lanskim rezultatih poslovanja pa vidimo, da so v našem območju le dva tozda ustvarila akumulacijo za normalno poslovanje. To nam narekuje takojšnje razmišljanje o organiziranosti območja (delovne organizacije) in prilagoditvah gozdnogospodarskih načrtov za nujno zagotovitev trajnosti funkcij gozda z normalnim delom in ustrezno življenjsko ravnijo zaposlenih v gozdarstvu.

TONE FABJAN

Poslovno poročilo tozda Gozdarstvo Novo mesto za leto 1987

Načrt sečnje in gozdnogojitvenih del presegli, denarni učinek pa ni zadovoljiv.

Poslovni uspeh tozda Gozdarstvo Novo mesto je bil v letu 1987 dosežen v okviru dejanskih možnosti, odvisen od kakovosti napadlih in prodanih gozdnih lesnih sortimenov in od dokaj neustreznih prodajnih cen žaganega lesa na žagi Poganci.

Celotni prihodek je znašal 1.421.215.566 din, kar je 97 odst. načrtovanega. Materialne stroške smo dosegli 87-odstotno, kar je vplivalo na doseženi dohodek v višini 623.658.067 din. Dohodek bi bil dokaj večji, če bi bile prodajne cene žaganega lesa na žagi Poganci ugodnejše.

Načrtovane naloge smo uresničili tako:

- 101 odst. načrtovane sečnje in izdelave gozdnih lesnih sortimentov,
- 115 odst. gozdnogojitvenih del
- 92,3 odst. načrtovanega razreza hlodovine na žagi Poganci.

To delo je tozda Gozdarstvo Novo mesto opravil z 89 zaposlenimi ali enim delavcem manj kot v letu 1986. Za OD je bilo porabljenih 384.445.640 din, kar je 7 odst. več kot po načrtu. Povprečni OD je znašal 268.309 din in se je v primerjavi z letom 1986 povečal za 112 odst.

PRIDOBIVANJE LESA

Sečnja in izdelavo gozdnih lesnih sortimentov smo uresničili 101-odstotno. Posekanih in izdelanih je bilo 20.862 m³ lesa.

V maloprodaji je bilo na sečiščih prodanih 1.218 m³ sečnih odpadkov. Pri sečnji in izdelavi je bilo v letu 1987 zaposlenih 20 sekačev.

Normativi sečnje

Pri sečnji in izdelavi iglavcev in tehničnega lesa listavcev smo dosegli učinek 7,41 m³ (105 odst.).

Pri izdelavi prostorninskega lesa je bil učinek 4,77 m³ (107 odst.).

Povprečna norma za vse sortimente je bila 6,37 m³ in dosežena s 106 odst. Za izdelavo 1 m³ smo porabili 1,19 ure, kar je 0,13 ure manj kot v letu 1986. V primerjavi z letom 1986 se je norma povečala za 9 odst.

Spravilo lesa

V letu 1987 smo z lastnimi traktorji izvlekli 11.621 m³, in sicer:

- s traktorji IMT 9.317 m³
- z zgibnikom Belt 2.304 m³.

Z žičnim žerjavom Urus smo na Gorjancih izvlekli 1.734 m³ listavcev ter pri tozdu Gozdarstvo Črmošnjice 1.640 m³, kar znaša skupaj 3.374 m³.

S pogodbenimi vozniki je bilo izvlačenih 676 m³ iglavcev in 563 m³ listavcev, izneseno pa je bilo 4.906 m³ prostorninskega lesa.

ŽAGARSKA DEJAVNOST

Na žagi Poganci je bilo v letu 1987 razžaganih 6.462 m³ oblovine, od te-

ga 6.183 m³ iz družbenih gozdov SLP in 279 m³ iz gozdov v zasebni lasti. Plan razreza ni bil v celoti dosežen zaradi večjih zastojev na žagi ob popravilih, ob zamenjavi ciklona za žagovino, zaradi centriranja vodilnih koles ter ukinitve popoldanske izmene (2. nov. 1987).

Dobavitelji hlodovine

Hlodovino so dobavljali tozdi Novo mesto (1.818 m³), Podturn (972 m³), Črmošnjice (610 m³), Straža (32 m³) in tok Novo mesto (169 m³). Skupaj 3.601 m³.

Žaganega lesa smo proizvedli 4.198 m³.

Pri razrezu hlodovine je napadlo 4.198 m³ žaganega lesa. Izkoristek je bil 68 odst., kar je zelo malo, še za 1,16 odst. manj od leta 1986, ko je znašal 69,16 odst. Izkoristek nenehno pada in potrebno bo opraviti natančno analizo za preteklo leto in ustrezno ukrepati.

Prodanih je bilo 4.103 m³ žaganega lesa. Povprečna prodajna cena je bila 110.352 din, kar je 2,07-krat več od povprečne nabavne cene hlodovine v letu 1987, ki je znašala 53.391 din. Na žagi je bilo opravljenih 3.212 obratovalnih ur.

Dohodek žage

Finančno poslovanje žage je bilo v letu 1987 še dosti manj ugodno kot v letu 1986. Finančni uspeh je bil po 9-mesečnem obračunu tako slab, da smo 2. novembra 1987 ukiniti drugo

izmeno, 5 delavcev pa razopredili na druga dela. Slab finančni izid žage je bistveno pripomogel tudi k slabemu finančnemu uspehu tozda gozdarstvo Novo mesto v celoti.

Vzroki izgube:

1. nizka prodajna cena žaganega lesa (110.352 din),
2. dokaj visoka nabavna cena hlodovine (53.391 din),
3. zelo slab izkoristek (68 odst.),
4. slabša kakovost dobavljene hlodovine (jelka),
5. za doseženo količino razreza preveliko število zaposlenih.

Nabavne cene hlodovine

od 35.000 din januarja, februarja, aprila, maja, junija, julija, avgusta, septembra

do 80.000 din oktobra, novembra in decembra.

Prodajna cena žaganega lesa je bila za pokritje stroškov žage prenizka.

Leta 1987 smo prodali skupaj 19.959 m³ lesa (brez žage Poganci), od tega 1.218 m³ sečnih odpadkov.

V letu 1987 je bil izvoz skoraj enak letu 1986 in je znašal 795 m³ lesa listavcev v Italijo.

Posredniki izvoza so bili Slovenija-les in Primorje export.

Največ je bilo bukove hlodovine, ki smo jo vso prodali Novolesu, in sicer 3.984 m³, kar je za 304 m³ več kot v letu 1986.

Od iglavcev smo na žagi Poganci predelali 1.818 m³ hlodovine, za

lokalno porabo prodali 138 m³ gradbenega lesa, 678 m³ gradbenega lesa pa smo dali obtesovalnici v Stražo.

Drv za kurjavo smo prodali zasebnikom 4.162 m³ ter podjetjem in ustanovam 399 m³.

GOJITVENA DELA

Znižan načrt gojitvenih del smo v celoti uresničili (osnovna reprodukcija 115 odst., razširjena reprodukcija 103 odst.).

Količine:

- osnovno pogozdovanje 7,58 ha,
- osnovanje intenzivnih nasadov 6,34 ha,
- obžetve 139,48 ha
- nega mladja 90,87 ha,
- nega gošče 44,11 ha,
- prvo redčenje 44,80 ha,
- drugo redčenje 81,50 ha.

Gozdnogojitvena dela smo opravili pretežno z lastnimi delavci. Pri pogozdovanju so nam pomagali tudi pripadniki JLA. Za gozdnogojitvena dela smo porabili 141.940.649 din.

Drevesnice

V drevesnicah je bilo opravljenih 5.103 delovnih ur. V proizvodnji so bile drevesnice Krka, Struga in Gorjanci, medtem ko je bila drevesnica Gabrina oddana v najem in posejana z deteljo. Drevesnice so bile dvakrat pregledane, sadike so bile zdrave.

DRUGE DEJAVNOSTI

Gradnja gozdnih cest

Na Gorjancih smo pred logarnico v odd 5 b preložili ovinke in s tem znatno olajšali prevoz lesa s težjimi kamioni. Preložitev ceste je opravil tozda Transport in gradnje. Stroški gradnje so znašali 1.010.107 din.

Gradnja gozdnih vlakov

Za potrebe spravila lesa s traktorji smo v letu 1987 zgradili v lastni režiji 1.310 m vlakov, od tega 1.050 m primarnih ter 260 m sekundarnih.

Vlake smo zgradili v lastni režiji, za gradnjo pa smo porabili 6.713.483 din.

Vlake smo zgradili:

1. revir Radoha odd 16 d, dolžina 400 m, primarna vlaka
- 20 a, dolžina 400 m, primarna vlaka
2. revir Gorjanci odd 10, dolžina 250 m, primarna vlaka
3. revir Pendirjevka odd 38 d, dolž. 260 m, sekundarna vlaka

Stroški vzdrževanja

Za vzdrževanje stavb in barak smo porabili 3.421.650 din, za vzdrževanje cest pa 33.952.133 din.

Pri vzdrževanju cest smo porabili:

1. nabava gramozov in prevozov 14.678.834 din
 2. ravnjanje z grejlerjem 10.678.297 din
 3. oranje snega z N 802 1.800.159 din
 4. osebni dohodek delavcev na cesti 6.796.843 din
- skupaj: 33.954.133 din

Spravilo z žičnico Urus, pozimi na Gorjancih (Foto: M. Bajt)

PORABA DELOVNEGA ČASA

V letu 1987 je bilo v tozdu Gozdarstvo Novo mesto zaposlenih v povprečju 88 delavcev. Na novo smo zaposlili 4 delavce, 2 delavca sta se vrnila iz JLA, 5 delavcev je bilo upokojenih, 1 delavec pa je odšel v tozdu Vrtnarstvo in hortikultura. Konec leta je bilo zaposlenih skupaj 89 delavcev.

Nezgode pri delu

Nezgod pri delu smo imeli 12, z izgubo 160 delovnih dni. Izguba delovnih dni je za 56,9 odst. manjša kot v letu 1986.

Nezgode izven dela

Nezgod izven dela smo imeli 13, vendar je bila izguba delovnega časa večja in je znašala 357 delovnih dni, kar je za 23,5 odst. več kot v letu 1986.

Boleznine

Boleznin je bilo 171, s 1.444 izgubljenimi delovnimi dnevi, kar je za 15,2 odst. manj kot v letu 1986.

Deževni dnevi

V letu 1987 je bilo zaradi slabega vremena izgubljenih 1.387 delovnih dni, kar je za 10,8 odst. več kot v letu 1986. Na zaposlenega proizvodnega delavca odpade 28,3 deževnih dni, brez delavcev na žagi Poganci.

ZAKLJUČEK:

Poslovno leto 1987 smo zaključili podobno kot leto prej. Količinske obveznosti smo v celoti uresničili, finančni uspeh pa je bil skromen, in to iz naslednjih vzrokov:

1. Neugodno kakovostno razmerje prodanega lesa (25,5 odst. prostorskega lesa).
2. Visoki stroški popravila strojev (45 milijonov din).
3. Visoki stroški osebnih prevozov (19 milijonov din).
4. Neugoden izid žagarske dejavnosti na žagi Poganci, kjer je nastala izguba v višini 18 milijonov din.
5. Slabša hlobovina (slučajni pripadki) na žagi Poganci in nizka izkoriščenost pri razrezu.

VLADO PAVEC, dipl. inž.

25. republiško smučarsko tekmovanje gozdarjev, lesarjev in lovcev na Kobli (5. marca 1988)

Jubilejno 25. republiško smučarsko tekmovanje gozdarjev, lesarjev in lovcev je bilo letos zaupano tovarni Elan iz Begunj.

Tudi letos se je tekmovanja udeležilo nekaj naših delavcev.

Sestavili smo moško ekipo, okrepjeni pa smo bili tudi z Nevo Thorževskij, ki je bila nekajkrat zelo visoko uvrščena. Na tekmovanje smo odšli že en dan pred tekmo, saj smo imeli Dolenjci letos zelo malo snega, zato smo morali vsaj dan pred tekmo preizkusiti naše sposobnosti.

Žrebanje startnih števil je bilo v Radovoljici, kjer nas je pozdravil vodja organizacijskega odbora Uroš Aljančič. Seznanjeni smo bili tudi s tem, da bo letošnje tekmovanje mednarodno, saj so bili prijavljeni tudi tekmovalci tovarne Elan-Brnca iz Avstrije. Takoj nam je bilo jasno, da bo zaradi tega konkurenca mnogo hujša.

Pri žrebanju nismo imeli preveč sreče, saj sta samo Bobnar in Matkovič v svojih starostnih kategorijah dobila ugodne številke.

Za veleslalom moških je bilo prijavljenih 262 tekmovalcev, za veleslalom žensk 118, tek moških 81 in tek žensk 29 tekmovalk. Glede na to, da

je že v petek snežilo, napovedi za soboto pa so bile prav take, se je obetala zelo zahtevna tekma.

Na dan tekmovanja, t.j. v soboto zjutraj, smo še enkrat pregledali opremo in se z vidno tremo odpravili na progo. Proge so bile dokaj zahtevne, posebno še za slabše startne številke, saj so se v vratih pojavljale velike luknje. Kljub temu smo bili po končani tekmi kar zadovoljni z naslednjimi rezultati:

— veleslalom ženske, II. kat., od 26 do 35 let:

od 35 tekmovalk je bila Neva Thorževskij na 11. mestu;

— veleslalom moški, III. kat., od 36 do 45 let:

od 63 tekmovalcev je bil Primož Bobnar 11. in Stane Pirc 31;

— veleslalom moški, II. kat., 26 do 35 let:

od 68 tekmovalcev je bil Anton Matkovič 33., medtem ko je Borut Pavlič odstopil;

— veleslalom moški, I. kat., do 25 let:

od 57 tekmovalcev je bil Brane Bradač 26. in Aleš Vidmar 30.

V veleslalomu se je tekmovanje odvijalo na dveh progah.

Na progi A so tekmovalce ženske in moški IV. kategorije (nad 45 let). Proga je bila dolga okoli 500 m in je imela nekaj več kot 20 vrat (družinska proga). Neva Thorževskij je dosegla čas 47.55, Jože Rade pa je dosegel čas 48.23.

Vse ostale kategorije moških so tekmovalce na »smuk prog« (Kobla III), ki je bila dolga okoli 700 m in je imela približno 40 vrat.

Doseženi časi:

Primož Bobnar	53.45
Branko Bradač	55.16
Stane Pirc	57.69
Aleš Vidmar	58.89
Tone Matkovič	59.79

Borut Pavlič je odstopil

Na razglasitvi rezultatov v Kazini hotela Park na Bledu kolajn in priznanj sicer nismo dobili, bili pa smo zelo veseli, saj smo se ekipno moški uvrstili na dobro 14. mesto.

Na žalost v tekih nismo sodelovali. Tekačev je vsako leto več in upam, da bomo tudi mi sestavili ekipo v tekih.

Glavno besedo, tako v veleslalomu kot v tekih, so imeli predstavniki Elana, GG Bled, Lipa Bled, Alpleša Železniki ter Lesne iz Slovenj Gradca. Dobro pa so se odrezali tudi smučarji GG Kočevje in GG Postojna (v tekih) in Elana-Brnca Avstrija v veleslalomu.

STANE PIRC

34. Fricov pokal

V nedeljo, 21. februarja 1988, so prizadevni organizatorji ŠD Novoles in ŠD Gozdar uspeli prirediti že 34. tekmovanje gozdarjev in lesarjev — Fricov pokal. V čudovitem vremenu na skopi snežni odeji, a vendar na lepi progi, se je obetala lepa tekma.

Udeležba je bila sicer skromnejša kot prejšnja leta, vendar je bilo vseeno uvrščenih 65 tekmovalcev. Kljub pravočasnemu obvestilu je bilo gozdarjev le 11.

Najboljšim iz vsake kategorije je priznanje podelil Marjan Grabnar.

Rezultati:

ženske: 30 do 40, II. kat.

1. Štefica Djurič, Novoles 1.08,48
GG ni imelo tekmovalk

do 30, I. kat.

1. Renata Zupančič, Novoles 37.44

moški: nad 50 let, IV. kat.:

1. Stane Štavadohar, Novoles 38.57

III. kat., od 40 do 50 let:

1. Peter Henčič, Novoles 33.89
6. Vinko Vidrih, GG 42.41

II. kat., 30 do 40 let:

1. Janez Novina, Novoles 31.26
2. Primož Bobnar, GG 31.77
4. Stane Pirc, GG 33.40
6. Zdravko Pucelj, GG 34.71
8. Anton Matkovič, GG 34.80
12. Jože Pečjak, GG 37.31
14. Andrej Pečavar, GG 38.09
17. Alojz Puhan, GG 41.91

I. kat., do 30 let:

1. Darko Marolt, Novoles 31.74
10. Brane Šenica, GG 35.26
14. Brane Bradač, GG 35.76
16. Albin Šmuk, GG 35.90

STANE PIRC

Lovci na rogove: sedaj je čas. (Foto: M. Bajt)

Vsem tozdom, tokom in DSSS ter osnovnim organizacijam zveze sindikata

Za letovanje v počitniškem domu Novigrad, v treh prikolicah v Zadru ter v dveh na Rabu, v garsonjerah na Cresu, v Stinici pri Jablancu in Zoisovem gradu v Bohinjski Bistrici je potrebno zbrati prijave delavcev, upokojenecv ter kooperantov do 1. maja 1988.

1. Počitniški dom Novigrad bo odprt od 1. julija do 30. avgusta 1988 z možnostjo letovanja pet ali deset dni. Čas obratovanja doma v Novigradu je razdeljen takole:

- I. od 1. do 11. julija
- II. do 11. do 21. julija
- III. od 21. do 31. julija
- IV. od 31. julija do 10. avgusta
- V. od 10. do 20. avgusta
- VI. od 20. do 30. avgusta

Polna cena oskrbnega dne je 30.000 din (21.000 din hrana in 9.000 din prenočišče) in jo plačajo za letovanje tuji gostje ter kooperanti, ostali pa prispevajo:

— otroci gostov do 10. leta starosti	19.500 din (10.500 din hrana + 9.000 din prenočišče)
— nezaposleni družinski člani	11.340 din
— zaposleni zakonec	15.000 din
— otroci od 2 do 10 let	5.670 din
— otroci nad 10 let	11.340 din
— otroci z osebnim dohodkom	30.000 din

Delavci in upokojenci imajo ob izhodiščni ceni 21.000 din naslednje popuste:

višina OD v letu 1987	regres oskrb. dne	plača oskrb. dne	cena oskrb. dne
do 172.355	73%	27%	5.670 din
od 172.355 — 229.806	64%	36%	7.560 din
od 229.806 — 287.258	55%	45%	9.450 din
nad 287.258	46%	54%	11.340 din

Delavci, ki opravljajo dela in naloge: sečnja lesa, nakladanje lesa — ročno in z dvigali, ročno in mehanizirano spravilo lesa, minerska dela, strojniki in delavci pri gozdno-gradbeni mehanizaciji, dela cirkularista, vozniki kamionov, dela v gojenju gozdov, delavci invalidi ter delavci samohranilci, imajo popust po zgoraj navedeni tabeli. Ostali delavci, ki niso zajeti v predhodnem stavku in so prejeli nižji osebni dohodek od 172.355 din, imajo 73 odst. popusta (cena znaša 5.670 din). Delavci, ki so prejeli OD nad 172.355 din in niso zajeti v prejšnjih določilih, imajo popusta 46 odst. (cena znaša 11.340 din).

2. Prikolice v Zadru bodo na razpolago v 10-dnevnih rokih od 1. julija do 30. avgusta 1988, in sicer:

- I. od 1. do 11. julija
- II. od 11. do 21. julija
- III. od 21. do 31. julija
- IV. do 31. julija do 10. avgusta
- V. od 10. do 20. avgusta
- VI. od 20. do 30. avgusta

Cena za 1 dan

	od 11. julija do 20. avgusta	do 11. julija in po 20. avgustu	po 30. avgustu
delavci GG in upokojenci	5.000 din	3.000 din	2.000 din

Za tuje goste bomo določili ceno, ko bo znana dnevna cena postavitve prikolic v kampu.

3. Prikolice na Rabu bodo na razpolago v 10-dnevnih rokih od 27. junija do 26. avgusta 1988, in sicer:

- I. od 27. junija do 7. julija
- II. od 7. julija do 17. julija
- III. od 17. julija do 27. julija
- IV. od 27. julija do 6. avgusta
- V. od 6. avgusta do 16. avgusta
- VI. od 16. avgusta do 26. avgusta

Cena za 1 dan

	od 7. julija do 16. avgusta	do 7. julija in po 16. avgustu	po 26. avgustu
delavci GG in upokojenci	5.000 din	3.000 din	2.000 din

Za tuje goste bomo določili ceno, ko bo znana dnevna cena postavitve prikolic v kampu.

4. V garsonjerah v Stinici pri Jablancu boste lahko bivali od 21. junija do 9. septembra 1988, in sicer v 10-dnevnih rokih.

- I. od 21. junija do 1. julija
- II. od 1. julija do 11. julija
- III. od 11. julija do 21. julija
- IV. od 21. julija do 31. julija
- V. od 31. julija do 10. avgusta
- VI. od 10. do 20. avgusta
- VII. od 20. do 30. avgusta
- VIII. od 30. avgusta do 9. septembra

Za letovanje v garsonjerah v Stinici prispevajo na dan:

	od 11. julija do 20. avgusta	do 11. julija in po 20. avgustu
delavci GG in upokojenci	8.000 din	6.000 din
za vsakega tujega gosta še	3.500 din (na dan)	2.800 din (na dan)
tuji gostje in kooperanti	24.000 din	18.000 din

5. Garsonjere na Cresu boste lahko uporabili od 17. junija do 5. septembra 1988, in sicer v 10-dnevnih rokih:

- I. od 17. junija do 27. junija
- II. od 27. junija do 7. julija
- III. od 7. julija do 17. julija
- IV. od 17. julija do 27. julija
- V. od 27. julija do 6. avgusta
- VI. od 6. do 16. avgusta
- VII. od 16. do 26. avgusta
- VIII. od 26. avgusta do 5. septembra

Za letovanje na Cresu je cena za 1 dan:

	od 7. julija do 16. avgusta		od 7. jul. in po 16. avg.	
	male gars.	vel. gars.	male gars.	vel. gars.
delavci GG in upokojenci	5.000 din	6.200 din	3.700 din	5.000 din
za vsakega tujega gosta še	3.500 din na dan		2.800 din na dan	
kooperanti in tuji gostje	17.000 din	20.000 din	12.000 din	15.000 din

6. Zoisov grad v Bohinjski Bistrici je na razpolago celo leto; v poletni sezoni predlagamo desetdnevne roke letovanja. Če pa ne bo dovolj prijav, bomo roke oblikovali po željah prijavljenih. Prispevajo za letovanje na dan:

	garsonjera	skupno ležišče
delavci GG in upokojenci	4.800 din	900 din
tuji gostje	10.800 din	1.800 din

Vse stroške letovanja, razen turistične takse za bivanje v počitniškem domu Novigrad, ki jo porabnik vplača ob prihodu v dom, bo možno poravnati iz osebnega dohodka v juliju, avgustu in septembru, to je do obračuna poslovanja doma. Vsak delavec, ki se bo odločil za obročno plačevanje stroškov letovanja iz osebnega dohodka, bo moral hkrati s prijavo za letovanje podpisati tudi izjavo, da dovoljuje administrativno prepoved na osebne dohodke v višini stroškov letovanja in navesti število želenih obrokov odplačevanja.

Delavci, ki se ne bodo odločili za obročno odplačevanje stroškov letovanja, bodo morali stroške poravnati pred odhodom na letovanje pri blagajni DSSS, za Novigrad pa ob prihodu v dom.

Vse morebitne spremembe v načrtovanem letovanju (odpoved, sprememba termina) so delavci dolžni sporočiti najkasneje 10 dni pred nastopom letovanja na DSSS Janezu Gašperšiču ali Sonji Ličen-Tesari, sicer jim bomo zaračunali stroške zaradi odpovedi v višini 15 odst. vrednosti letovanja.

OO ZS prosimo, da seznanijo z razpisom vse delavce in da prijave zberejo ter posredujejo v DSSS do 1. maja 1988. Prosimo, da pri določitvi časa dopusta upoštevate vse dekadne in obvezno predlagate dva možna roka. Upokojence prosimo, da se prijavijo za letovanje pred in po sezoni in v prvi ali zadnji rok.

O varstvu okolja

Komisija za varstvo okolja pri republiškem odboru sindikata delavcev in lesarstva Slovenije spremlja, nadzira in daje pobude za varstvo okolja v Sloveniji. Na zadnji seji je med drugimi obravnavala poročilo o opravljenih delih in ukrepih varstva okolja, ki so bili opredeljeni v srednjeročnih načrtih ali v sklepih izvršnega sveta skupščine SR Slovenije. Zanimivo je videti, kaj je bilo po alarmu strokovnjakov in širše javnosti stvarno narejenega v prid bolj zdravega zraka, vode in okolja nasploh, kljub temu da so stvari lepo zapisane v ustreznih listinah.

Pri ključnih oziroma najpomembnejših nalogah varstva okolja je stanje naslednje:

— Čiščenje dimnih plinov iz velikih termoelektričnih objektov: v okviru te akcije je potrebno zmanjšati emisije SO_2 za vsaj 30 odst. glede na stanje iz leta 1980, in to do konca leta 1993. V teku so sanacijski programi s predvidenimi čistilnimi napravami. Zaenkrat velja dogovor, da termoelektrarne ob visoki koncentraciji SO_2 v zraku ustrezno zmanjšajo proizvodnjo. Zaradi ustreznih vremenskih razmer ukrepa niso izvršili.

— Ekološka sanacija Mežiške doline v okviru sanacijskega programa rudnikov svinca in topilnice Mežica: predvideno je zapiranje rudnika. Tu so stvari tudi obstale.

— Zagotovitev ustreznega ravnanja s posebnimi odpadki: potekajo dela za rešitev tega vprašanja.

— Sanacija reke Save poteka v skladu s programom, katerega je obravnaval in sprejel IS skupščine SR Slovenije. Zaključen je tudi prvi del sanacije reke Reke.

— V teku je oblikovanje predloga za izdajo zakona o varstvu zraka in zakon o vodah.

Komisija je imela na poročilo o opravljenih delih več pomislov in pripomb. Mnenja je, da programe sanacij velikih onesnaževalcev prepočasno rešujemo. Potrebno bo zajeti tudi ostale onesnaževalce okolja (avtomobilski plini). Meja zmanjšanja emisij SO_2 za 30 odst. je slabo definirana. Spremljanje zdravstvenega stanja ljudi, zlasti na ogroženih področjih, bi poleg ostalih raziskav bolj celovito prikazalo naše onesnaženo okolje.

IVAN PLUT, dipl. inž.

Vtisi z ekskurzije

Od 4. do 9. oktobra 1987 je splošno združenje gozdarstva organiziralo enotedensko ekskurzijo urejevalcev in gojiteljev po ČSSR in ZRN. Na ekskurziji smo imeli dva večja strokovna postanka. Prvi je bil v Zvolnu na Slovaškem, drugi pa v Göttingenu.

NA SLOVAŠKEM

Zvolnu je večje mesto v osrednji Slovaški in center slovaškega gozdarstva. V njem je ena najstarejših gozdarskih šol, ustanovljena pred 170 leti. Danes je to ena od dveh gozdarskih fakultet v vsej državi, druga je v Brnu. Tu je zaposlenih 170 strokovnih in pedagoških delavcev, skupaj z lesarji in upravo pa jih je prek 1000. Na gozdarski fakulteti študira 600 rednih in 120 izrednih študentov. Izmenjava znanstvenega dela in študentske prakse poteka predvsem s fakultetami vzhodnih držav, delno pa

v okviru IUFRO. Kot zanimivost naj omeniva, da je pogoj za študij po diplomli 5 let dela v operativi.

Poleg fakultete smo si v Zvolnu ogledali tudi Lesprojekt, to je zavod za urejanje gozdov, organiziran na republiški ravni. Zavod spada neposredno k ministrstvu za gozdarstvo slovaške republike. Na terenu ima 5 pobočk, urejevalnih obratov. Vsaka pobočka ima več operativnih skupin, sestavljenih iz treh inženirjev in treh tehnikov, ki izdelujejo ureditvene načrte. Obdelavo podatkov in izdelavo kartografskega materiala opravlja Lesprojekt v Zvolnu, ki ima zelo dobro opremljen računalniški in kartografski oddelek. Njihova oprema po naših merilih sicer ni najmodernejša, vendar je njena značilnost predvsem v tem, da kar uspešno deluje in daje operativi željene podatke že 15 let. Več kot polovica uslužbencev ima visoko izobrazbo.

Lesprojekt kot urejevalna organizacija ureja vse slovaške gozdove. Njihova površina je 1,734.000 ha, kar je skoraj dvakrat toliko kot v Sloveniji. Povprečna lesna zaloga znaša 100 m^3/ha , kar se nam je zdelo malo glede na gozdove, ki smo jih videli in bi jih lahko primerjali z našimi. Po našem mnenju je etat 3,5 m^3/ha oz. 3,5 odst. na zalogo izredno visok.

Slovaška je v gozdnogospodarskem smislu razdeljena v »lesne zavode« (20000 do 30000 ha), ti pa naprej na »celke«. Vseh celkov je na Slovaškem 311, njihova površina pa se giblje med 5000 in 6000 ha, kar približno ustreza našim gozdnogospodarskim enotam. Tudi ciklus urejanja je, kot pri nas, 10-leten.

Na terenskem delu ekskurzije v Zvolnu smo si ogledali nekaj gozdov fakultetnega posestva. Posestvo je veliko 8000 ha, namenjeno pa je znanstveno-raziskovalnemu delu ter opravljanju študentske prakse. Razdeljeno je v 3 revirje, v vsakem od njih pa prevladuje drugačna oblika gospodarjenja. Največji vtis sta na nas napravila dva sestoja, kjer smo videli način obnove jelovo-bukovih gozdov ter redčenja drogovnjakov hrasta in bukve. Podobno kot pri nas tudi na Slovaškem propadajo jelovi gozdovi. V prvem smo videli živahno pomlajevanje takih gozdov. Značilno je, da so bile pomlajevalne sečnje izvedene na zelo velikih površinah, tako da vse skupaj spominja na velike površinske zastorne obnove. Nasprotno našim izkušnjam daje tak način izredno dobre rezultate. Velik del tako dobljenih pomlajencev kaže že tipične dvoslojne oblike z izredno bogato zasnovo gošč v spodnjem sloju in redko mrežo elitnega drevja v zgornjem sloju. Zaradi hitrega propadanja debeljakov, v pomlajencih izredno dolgo akumulirajo prirastek na zdravih debelih drevesih, po našem mnenju celo predolgo (škoda pri končnih posekih). Kljub uveljavljanju sodobnih, pronaravnih gozdnogojitvenih načel je v teh gozdovih čutili še močne vplive starih šol s pretiranim poudarjanjem prostorskega reda.

Za nas izredno zanimiv je bil prikaz redčenja drogovnjakov hr-bu. Že v mlajšem drogovnjaku izberejo zelo majhno število hrastovih izbranec in jih izredno močno presvetlijo. Taki drogovnjaki kažejo zelo presvetljen, mestoma celo vrzelast sklep. Izredno vitka in redka hrastova debela z majhnimi krošnjami so nam vzbujala pomisleke v zvezi z bodočo stojnostjo teh sestojev. Odgovor je bil, da se snegolomov, žledolomov itd. ne bojijo in zato tudi v številu izbranec ne potrebujejo velike rezerve. Vsekakor zaradi močnega izsekavanja bukve na račun pretiranega pospeševanja hrasta trpi vsaj biološka moč teh sestojev.

NA SAŠKEM

Po vmesnem postanku v Pragi je sledil drugi del strokovne ekskurzije, ZRN. Naš cilj je bila dežela Saška.

Pomladansko ugibanje

*V Rogu
je sneg že skopnel,
v dolini
se log razcvetel.
Pomladni dan.*

*V parku posedam
v senci
visokih platan
ter gledam
na mimoidoče.
In misli
mi čudne
rojijo po glavi.
Le kdo so
in kam gredo
vsi ti ljudje:
skupina deklet,
ta starček,
ženica s košaro,
zaljubljeni parček...
Ne vem,
če prav sem presodil,
kam vodi
jih pot.
Preveč je poti,
preveč je
človeških usod.*

SLAVKO KLANČIČAR

Značilnost gozdarstva v tem področju je, v primerjavi z ostalo Nemčijo, sonaravna usmerjenost, ki jo že zelo dolgo neguje fakulteta v Göttingenu. Tu nas je sprejel prof. Kramer, ugleden nemški strokovnjak na področju urejanja. Po gostoljubnem sprejemu nam je na kratko orisal osnovne značilnosti urejanja na Nemškem. V primerjavi z urejanjem, ki smo ga spoznali na Slovaškem, je treba reči, da je v Nemčiji veliko bolj dinamično organizirano in se od pokrajine do pokrajine razlikuje. Iz predstavitve pa je bilo čutili, da je podobno kot pri nas, urejanje tudi tam v nekem prelomnem obdobju, ko se otresa starih modelov in kalupov.

Kot drugje po Evropi je še posebno v Nemčiji znano umiranje gozdov. Poškodovanih je več kot 50 odst. gozdov, več v južnih kot v severnih krajih in več v višjih kot v nižjih legah. Kot trdijo tamkajšnji gozdarji, se je naraščanje poškodovanosti pri iglavcih ustavilo pri 37 odst., pri listavcih pa je poškodovanost celo 60 odst. in še kar narašča. Poleg umiranja gozdove pesti tudi preštevila divjad. V gorovju Hartz smo videli, da v številnih primerih obnova ne gre brez posamične zaščite z dvojno mrežo. Zanimiva je zaščita smrekovih debel z zasmolitvijo, ki jo dosežejo z rahlim vzdolžnim razpraskanjem lubja. V primerih, ko imajo gozdarji v zakupu tudi lov, se obnova včasih poenostavi na ta način, da v velikih oborih številno divjadi zmanjšajo na najmanjšo možno mero.

ANDREJ PEČAVAR, dipl. inž.
PETER DULAR, dipl. inž.

(Dalje prihodnjic)

VARNO — GOSPODARNO

Prvi temeljni zakon o varstvu pri delu v Jugoslaviji je bil sprejet 4. aprila 1965, zato je bil nedavno ta dan proglašen za dan varstva pri delu. Ustava iz leta 1974 je prinesla s tega področja sistemske spremembe in osem novih zakonov.

Statistika kaže, da se je v Jugoslavi-

ji v zadnjih desetih letih število nesreč pri delu, smrti in poklicnih boleznih zmanjšalo in da se v tem pogledu približujemo razvitemu svetu. Po podatkih mednarodne organizacije za delo za leto 1985 je bilo na 1000 zaposlenih v Avstriji 57 poškodb, na Portugalskem 56, v Jugoslaviji in

V spomin Polde Klemenčič

Konec januarja. Narava je podarila sončen zimski dan. Zbrali smo se številni gozdarji, še številnejši lovci s prapori, gasilci ter množica prijateljev, znancev in svojci. K zadnjemu počitku smo spremili našega nekdanjega sodelavca, gozdarja in prijatelja Polde. Prezgodaj smo se zbrali. Imel je komaj 65 let. Je že tako, pota usode so drugačna od naših želja.

Doraščal je v številni družini v Selah pri Jugorju. Na robu Gorjancev, na robu gozda. Že na paši je kot zvedav fantič odkrival skrivnosti gozda in se zaljubil vanj. Ko je odraščal, zaposlitve ni bilo drugje kot v gozdu in deloma v vinogradu.

Ko se je pričela vojna se je že leta 1941 vključil v NOB. Najhujše mu je bilo pri srcu, ko je leta 1944 ob njem padel mlajši brat ter ga je peljal z vozom iz Suhe krajine v naročje matere in očeta. Tudi v vojni mu je bil gozd večkrat najboljše zatočišče pred sovražnikom.

Po vojni je opravljal razne dolžnosti na takratnem okraju in nazadnje kot predsednik občine Suhor. Bil je eden redkih takratnih funkcionarjev, ki je čutil potrebo po izobraževanju. Ko je zvedel za gozdarsko šolo, se je vpisal in jo dovršil. Postal je gozdarski tehnik. Življenjska želja se mu je izpolnila. Delal je pri takratni upravi za gozdarstvo v Črnomlju in Novo mesto, pozneje kot referent za gozdarstvo občine Metlika, vodja gozdarskega obrata pri KZ Metlika in do upokojitve kot upravitelj gozdnega obrata Metlika pri GG Novo mesto. Če smo ga kdaj iskali, je bil odgovor: Polde je v Veliki lozi. Gozd je bil njegov drugi dom. Precej drevesnih nasadov nad Metliko je njegov prispevek, konjiček pa vinograd. Osnoval je sodoben nasad žlahtnih sort. Za svoje vino je dobival le najvišja priznanja. Užival je, če je lahko ponudil pred zidnico kupico z nam vsem pozna-

nim, prav njegovim »pópij si pópij!«. Dolga leta je bil lovec, vendar je število trofej majhno, le redko je potegnil petelina. Opravljal je več nalog v lovski družini. Veliko je deloval v družbenopolitičnih organizacijah. Oglasil se je običajno le takrat, kadar je videl, da gre razprava v nepravo smer. In takrat glasno. Ker smo ga vsi poznali kot poštenjaka, je običajno njegov glas obveljal.

Toda zadnji skoraj dve leti je Polde ostal brez glasu. Bolezen mu je prvo uničila glasilke ter nato prodirala po telesu, ki je končno klonilo. Vsi z njim vred smo vedeli, kako hudo je bolan. Vedeli smo, da današnja medicina še ni sposobna ohraniti življenja. Vendar kot vedno, upali smo. K temu je še največ prispeval sam Polde, ki si je s svojim pogumom in delom vlival upanje, ki se, žal, ni uresničilo. Položili smo ga k prav tako prerano umrli ženi v zadnje domovanje ob sotočju rek Lahinje in Krupe, ob robu Velike loze na eni in Loga na drugi strani.

Strelci lovske puške so odjeknili v slavo in slovo Poldetu. Lovski rog mu je odtrobil poslednji lov. Šumenje gozda iz Velike loze in Loga pa naj v zahvalo za vse, kar je storil za gozd in za vse dobro v življenju, budi večni spomin nanj.

TONE FABJAN

Finski 40, v Španiji 34, Čehoslovaški 27, v Danski 21 poškodb itd. Vendar so v nekaterih gospodarskih panogah pri nas, kot npr. v rudnikih (124), ladjedelništvu (114), na žagah (94), naše številke nad povprečjem.

POŠKODBE IN INVALIDI

Na svetu se samo v industriji na leto poškoduje 50 milijonov delavcev, umre pa jih okoli 100.000. Vsako leto je zaradi nesreč pri delu novih 1,5 milijona invalidov dela.

V Jugoslaviji se na leto poškoduje 300.000 delavcev, življenje pa jih pri delu izgubi 500. Zaradi poškodb in poklicnih obolenj izgubimo na leto 6,5 milijonov delovni dni, na 1000 zavarovancev je poprečno 35 poškodb na leto in 100 invalidskih upokojevcv. So poklici, v katerih dosedaj še nihče ni doživel starostne upokojitve. Od skupnega števila upokojevcv je v naši državi več invalidskih kot starostnih! V Jugoslaviji je vsak peti zaposleni invalid, imamo jih 1,213.000!

BREZ VARNOSTI NI GOSPODARNOSTI

Poškodbe na delu, smrti, invalidnost, izostanki z dela zaradi bolezni povzročajo tudi poslovno izgubo. Spoštovanje zakonov o varstvu pri delu je zato nujno, delovna in tehnološka disciplina mora biti stroga, prekrški pa kaznovani celo z odstranitvijo z dela. Z malo več truda in znanja bi ob večjem spoštovanju zakonov in predpisov o varstvu pri delu sprostiti ogromne notranje rezerve za izboljšanje življenja in uspehov pri delu.

Vsak dan zaradi nesreč pri delu izostane z dela 17.000 delavcev, to pa je npr. več, kot je vseh zaposlenih v industriji nafte, plina in derivatov.

Zaradi velikega pomena, ki ga ima varstvo pri delu za gospodarnost in humanizacijo dela, je to področje človekovega udejstvovanja primerno poudarjeno v ustavi SFRJ, v zakonu o združenem delu in v zakonih o varstvu pri delu.

Naj nam bo dan varstva pri delu, 4. april, v opomin in spodbudo za varnejše delo!

Nenavadna nesreča pri delu

Osmega februarja letos je delavec toka Gozdarstvo Črnomelj Tadej Buzarizer doživel neljubo in nenavadno presenečenje.

Na gozdni cesti Rožič vrh — Zagradec, približno 200 m nad odcepom za Koprivne doline, sta šofer Jože Bahor in manipulant Tadej Buzarizer zgodaj zjutraj nakladala bukovno hlovdovino.

Nenadoma pa je šofer Bahor Tadeja pogrešil, ni ga bilo več v dosegu njegovih oči. Sprva je menil, da se je umaknil zaradi fiziološke nuje, pozneje pa, ko je opazil ob cesti luknjo, je pomislil, da je morda prav tu vzrok Tadejeve odsotnosti.

Res je bilo tako. Na klice ob luknji se je globoko spodaj oglasil izginuli Tadej. Bahor se je hitro lotil reševanja, šel je v bližnji Rožič vrh po vrvi in pomoč.

Tadej se je navezal, Bahor pa ga je z dvigalom počasi dvignil, dokler je šlo, nato pa sta ga z vaščanom z Rožič vrha ročno s težavo izvlekla iz prepada. Ponesrečenec je bil v žalostnem stanju, opraskan, krvav, umazan, tako da sta ga reševalca takoj odpeljala domov in nato do zdravstvenega doma v Črnomlju, kjer so mu nudili prvo pomoč in ga z rešilnim avtomobilom poslali v bolnišnico Novo mesto.

Hujših poškodb na srečo ni bilo, ostal bo le spomin na podbradku.

Še istega dne smo pri Belokranjskem jamarskem klubu naročili ogled in izmero omenjenega prepada. Jamarji so ugotovili, da je odprtina velika 1,6 m x 1,5 m, prepad globok 12 m, na tej globini se je zaustavil Tadej, jama pa se še ozko nadaljuje, tako da takoj ni bilo možno raziskovati naprej.

Prostornina jame je okoli 90 m³. Belokranjski jamarski klub priložna, da jama primerno zavarujemo z betonsko ploščo velikosti 4 x 4 m ter pokrovom zaradi nadaljnjih raziskovanj.

Po poizvedovanju je jama obstojala že dolgo. Pri gradnji ceste Rožič vrh — Zagradec je bila zasuta. Voda, vremenske razmere ter razne druge obremenitve (spravilo, hlodi itd.) so povzročili, da se je jama ponovno odprla. Vsekakor jo bo potrebno primerno zavarovati.

Nezgoda sama pa naj bo vsem v poduk. Kraške jame, ki se pojavljajo pri gradnji cest, oziroma prometnic je potrebno primerno zavarovati, samo zasipovanje ne zadostuje.

JOŽE VIDERVOL, dipl. inž.

Glasilo izdaja delavski svet gozdnega gospodarstva Novo mesto — Odgovorni urednik ing. Janez Penca. Uredniški odbor: Mirko Bajt, Franc Bartolj, Tone Fabjan, ing. Jože Falkner, ing. Slavko Klančičar, Uroš Kastelic, Matija Mazovec, ing. Jernej Piškur, Janez Šebenik, Abgelbert Tesari. Izhaja enkrat na mesec v 1100 izvodih. — Uredništvo: Novo mesto, Gubčeva 15 — Časopisni stavek, filmi in prelom DIC Novo mesto, TOZD Grafika; tisk Tiskarna Novo mesto.